C/2025/5392

17.10.2025

SDĚLENÍ KOMISE

Pokyny týkající se sítě Natura 2000 a rybolovu

Použití článku 6 směrnice o stanovištích a článku 4 směrnice o ptácích na činnosti mořského rybolovu

(C/2025/5392)

Obsah

Seznam zkratek 3

1. Úvod 4

2. Použití článku 6 směrnice o stanovištích a článku 4 směrnice o ptácích na rybolovné činnosti 6

Právní rámec 6

3. Použití čl. 6 odst. 1 směrnice o stanovištích a článku 4 směrnice o ptácích na rybolovné činnosti 8

3.1. Kdy se použije čl. 6 odst. 1 směrnice o stanovištích? 9

3.2. Co jsou „ekologické požadavky stanovišť a druhů“? 9

3.3. Jak stanovit specifické cíle ochrany pro konkrétní lokalitu? 10

3.4. Co jsou „nezbytná ochranná opatření“? 11

3.5. Jak se článek 4 směrnice o ptácích vztahuje na zvláště chráněné oblasti? 12

4. Použití čl. 6 odst. 2 směrnice o stanovištích na rybolovné činnosti 13

4.1. Kdy se použije čl. 6 odst. 2 směrnice o stanovištích? 13

4.2. Co je „zhoršení stavu“ a „významné vyrušování“? 13

4.3. Jak stanovit, zda rybolovné činnosti pravděpodobně povedou ke zhoršení stavu stanovišť a významnému vyrušování druhů? 15

4.4. Co jsou „vhodná opatření“? 17

5. Použití čl. 6 odst. 3 směrnice o stanovištích na rybolovné činnosti 17

5.1. Kdy se použije ustanovení čl. 6 odst. 3 směrnice o stanovištích? 18

5.2. Co jsou to „plány“ a „projekty“? 19

5.3. Co je „odpovídající posouzení“? 21

5.4. Co je „významný vliv“? 22

5.5. Co jsou kombinované účinky? 23

5.6. Co je „celistvost lokality“? 24

5.7. Vztah mezi ustanovením čl. 6 odst. 2 a odst. 3 25

6. Použití čl. 6 odst. 4 směrnice o stanovištích na rybolovné činnosti 26

6.1. Kdy se použije ustanovení čl. 6 odst. 4 směrnice o stanovištích? 26

6.2. Co jsou „alternativní řešení“? 27

6.3. Co jsou „naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu“? 27

6.4. Co jsou „kompenzační opatření“? 28

7. Použití článku 6 směrnice o stanovištích a článku 4 směrnice o ptácích v rámci společné rybářské politiky … 28

7.1. Opatření, která mohou členské státy přijmout na vnitrostátní úrovni … 30

7.1.1. Vnitrostátní opatření podle nařízení o společné rybářské politice … 30

7.1.2. Vnitrostátní opatření podle nařízení o technických opatřeních … 31

7.1.3. Vnitrostátní opatření podle jiných předpisů … 31

7.2. Opatření, která mohou členské státy navrhnout k přijetí EU (regionalizace) … 31

7.3. Sdílená odpovědnost členských států … 33

8. Opatření mimo společnou rybářskou politiku vztahující se na rybářská plavidla … 33

9. Přílohy: Příklady … 33

Příloha 1 Stanovení specifických cílů ochrany pro jednotlivé mořské lokality sítě Natura 2000 podle směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích … 34

Příloha 2 Zapojení zúčastněných stran do stanovování opatření pro řízení rybolovu … 46

Příloha 3 Dohled a sledování rybolovných činností … 47

Příloha 4 Uplatňování ochranných opatření v oblasti rybolovu k ochraně útesů a písečných břehů, Baltské moře … 43

Příloha 5 Posouzení rizika dopadu komerčních rybolovných činností na druhy a stanoviště v mořských lokalitách sítě Natura 2000 … 50

Příloha 6 Uplatňování opatření k zamezení poškozování útesových struktur rybolovnými činnostmi, Baltské moře … 59

Příloha 7 Použití vhodného posouzení rybolovných činností … 56

Příloha 8 Opatření mimo společnou rybářskou politiku vztahující se na rybářská plavidla … 64

Seznam zkratek

SOP	Směrnice o ptácích
BSAC	Poradní sbor pro Baltské moře
SRP	Společná rybářská politika
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
RSÚ	Rámec pro shromažďování údajů
VEZ	Výlučná ekonomická zóna
EIA	Posouzení vlivu na životní prostředí
ENRAF	Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond
EU	Evropská unie
EUNIS	Evropský informační systém o přírodě
GIS	Geografické informační systémy
SOPS	Směrnice o stanovištích
IMO:	Mezinárodní námořní organizace
NDPVZ	Naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu
LIFE	Nástroj EU, který poskytuje prostředky na opatření v oblasti životního prostředí a klimatu
CHMO	Chráněné mořské oblasti
RSSMP	Rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí
NGO	Nevládní organizace
nLVS	Navržená lokalita významná pro Společenství
ZOO	Zvláštní oblast ochrany
LVS	Lokality významné pro Společenství
SFÚ	Standardní formulář údajů
SEA	strategické posuzování vlivů na životní prostředí
ZCHO	Zvláště chráněná oblast
VTHVR:	Vědeckotechnický a hospodářský výbor pro rybářství
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie.
UNCLOS	Úmluva Organizace spojených národů o mořském právu
SSP	Systém sledování plavidel

1. **Úvod**

Mořské ekosystémy mají zásadní význam pro udržení mimořádné sítě života na Zemi. Zachování jejich zdraví a produktivity je důležité i pro klima i společnost. Moře a oceány jsou zdrojem vzduchu, který dýcháme, a potravin, které jíme. Stav mořských ekosystémů v Evropské unii (EU) však není dobrý a nadále se zhoršuje ([1]). Úbytek biologické rozmanitosti a zhroucení ekosystému patří k největším hrozbám, kterým lidstvo nyní čelí ([2]). Jedním z hlavních tlaků na mořskou biologickou rozmanitost je rybolov ([3]), který je zase velmi závislý na zdravých a odolných ekosystémech. Ochrana a obnova mořských ekosystémů je proto klíčem k našemu boji proti ztrátě biologické rozmanitosti a změně klimatu, ale také k zajištění budoucnosti našich pobřežních a rybářských komunit a produkce vysoce kvalitních potravin.

EU má silný politický a právní rámec pro udržitelný rybolov a ochranu a obnovu mořských ekosystémů. Rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí (dále jen „směrnice o mořském prostředí“) ([4]) poskytuje právní rámec pro zajištění čistých, zdravých a produktivních oceánů a moří. Jejím cílem je dosáhnout „dobrého environmentálního stavu“ mořských vod a udržitelným způsobem chránit zdroje, na nichž závisí hospodářské a sociální činnosti. Směrnice o ptácích ([5]) a směrnice o stanovištích ([6]) jsou základními kameny politiky EU v oblasti biologické rozmanitosti. Chrání typy přírodních stanovišť a druhy, které jsou významné pro Společenství, a vytvořily síť chráněných oblastí Natura 2000. Nařízení o obnově přírody ([7]) si mezitím klade za cíl dosáhnout dlouhodobé a udržitelné obnovy biologicky rozmanitých a odolných ekosystémů v suchozemských a mořských oblastech EU a stanoví závazné cíle obnovy pro řadu ekosystémů, včetně mořských.

Podle směrnice o stanovištích jsou členské státy EU povinny určit lokality sítě Natura 2000 pro devět konkrétních typů mořských stanovišť a 16 mořských druhů. Kromě toho směrnice o ptácích uvádí 60 druhů ptáků, které jsou závislé na mořském prostředí a vyžadují ochranu prostřednictvím sítě Natura 2000. Na podporu členských států v tomto procesu vydala Komise Pokyny pro vytvoření sítě Natura 2000 v mořském prostředí ([8]). K dnešnímu dni bylo v celé EU vyhlášeno více než 3 000 mořských lokalit sítě Natura 2000, které pokrývají více než 9 % mořských vod členských států.

Společná rybářská politika EU (SRP), jak je stanovena v nařízení o SRP ([9]) a souvisejících právních předpisech, musí uplatňovat ekosystémový přístup k řízení rybolovu, aby se zajistilo, že negativní dopady rybolovných činností na mořský ekosystém budou minimalizovány. Stanoví právní rámec pro zachování mořských biologických zdrojů a řízení rybolovu a loďstev využívajících tyto zdroje a jeho cílem je zajistit, aby rybolov a akvakultura byly environmentálně udržitelné a řízené způsobem, který je v souladu s cíli spočívajícími v dosažení hospodářských a sociálních přínosů a přínosů v oblasti zaměstnanosti.

([1]) Evropská agentura pro životní prostředí, *Zprávy o mořích II. Směřování k čistým, zdravým a produktivním mořím skrze uplatňování ekosystémového přístupu*, 2019;
COM(2022) 259 final. Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí (směrnice 2008/56/ES).

([2]) Světové ekonomické fórum, Zpráva o globálních rizicích z roku 2020, 2020.

([3]) IPBES, *Shrnutí globální hodnotící zprávy o biologické rozmanitosti a ekosystémových službách pro tvůrce politik (shrnutí pro tvůrce politik)*. Platforma IPBES v rámci jejího sedmého plenárního zasedání, IPBES 7, Paříž, 2019, https://doi.org/10.5281/zenodo.3553579; Zprávy předložené členskými státy podle článku 17 směrnice o stanovištích za období 2013–2018.

([4]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/56/ES ze dne 17. června 2008, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti mořské environmentální politiky (rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí) (Text s významem pro EHP) (Úř. věst. L 164, 25.6.2008, s. 19).

([5]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků (Úř. věst. L 20, 26.1.2010, s. 7).

([6]) Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7).

([7]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1991 ze dne 24. června 2024 o obnově přírody a o změně nařízení (EU) 2022/869 (text s významem pro EHP) PE/74/2023/REV/1 (Úř. věst. L, 2024/1991, 29.7.2024).

([8]) Evropská Komise: Pokyny pro vytvoření sítě Natura 2000 v mořském prostředí. Uplatňování směrnice o stanovištích a ochraně ptáků, 2007, s. 272, https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/natura-2000/managing-and-protecting-natura-2000-sites_cs.

([9]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1380/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné rybářské politice, o změně nařízení Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutí Rady 2004/585/ES (Úř. věst. L 354, 28.12.2013, s. 22).

Směrnice o územním plánování námořních prostor ([10]) může podpořit plánování společného umístění činností na moři, včetně rybolovu a ochrany přírody. Při zavádění a provádění územního plánování námořních prostor musí členské státy zvážit hospodářské, sociální a environmentální aspekty s cílem podpořit udržitelný rozvoj a růst v námořním odvětví, přičemž uplatňují ekosystémový přístup, a prosazovat společnou existenci příslušných činností a využití.

Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 ([11]) je komplexním, ambiciózním a dlouhodobým plánem na ochranu přírody a zvrácení poškozování ekosystémů. Strategie si klade za cíl do roku 2030 nastartovat obnovu evropské biologické rozmanitosti a obsahuje konkrétní opatření a závazky, včetně těch, které se týkají mořských ekosystémů.

Akční plán EU na ochranu a obnovu mořských ekosystémů pro udržitelný a odolný rybolov ([12]) se snaží zajistit důslednější provádění politiky EU v oblasti životního prostředí a společné rybářské politiky. V návaznosti na závazek vyplývající ze strategie pro biologickou rozmanitost právně chránit 30 % našich moří, z nichž jedna třetina by měla být chráněna přísně, se zabývá nedostatky, na které poukázala zvláštní zpráva Evropského účetního dvora o mořském prostředí ([13]) a zaměřuje se na chráněné mořské oblasti (CHMO) a na to, jak může řízení rybolovu přispět k účinnější ochraně a obnově mořské biologické rozmanitosti.

Článek 6 směrnice o stanovištích stanoví pravidla pro ochranu a správu lokalit sítě Natura 2000 určených podle směrnice o stanovištích – lokalit významných pro Společenství (LVS) a zvláštních oblastí ochrany (ZOO). Některá z těchto pravidel se vztahují také na zvláštní oblasti ochrany (ZOO) klasifikované podle směrnice o ptácích spolu s článkem 4 této směrnice.

Komerční a rekreační rybolov může mít negativní dopad na stanoviště a druhy, které jsou chráněny v rámci lokalit sítě Natura 2000 ([14]). Dodržování článku 4 směrnice o ptácích a článku 6 směrnice o stanovištích proto může vyžadovat regulaci jakéhokoli typu lovných činností v případech, kdy mají negativní dopad na mořská stanoviště a druhy, pro jejichž ochranu byly určeny LVS, ZOO a ZCHO.

Komise zveřejnila pokyny ke stanovení ochranných opatření v rámci SRP pro lokality sítě Natura 2000 a směrnice o mořském prostředí -příslušných opatření ([15]). Tyto pokyny se zaměřovaly na postup zavádění ochranných opatření v rámci SRP, nikoli však na hmotněprávní povinnosti podle článku 4 směrnice o ptácích a článku 6 směrnice o stanovištích. Na činnosti v oblasti akvakultury se vztahují jiné pokyny ([16]).

([10]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/89/EU ze dne 23. července 2014, kterou se stanoví rámec pro územní plánování námořních prostor (Úř. věst. L 257, 28.8.2014, s. 135).

([11]) COM(2020) 380 final. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030. Navrácení přírody do našeho života.

([12]) COM(2023) 102 final. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Akční plán EU: Ochrana a obnova mořských ekosystémů pro udržitelný a odolný rybolov.

([13]) Evropský účetní dvůr, zvláštní zpráva 26/2020. *Mořské prostředí: Ochrana EU je široká, ale nesahá do hloubky, 2020*, https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/marine-environment-26-2020/cs/.

([14]) Podle údajů předložených členskými státy podle článku 17 směrnice o stanovištích za období 2013–2018 jsou rybolov a akvakultura nejčastějším zdrojem tlaku na mořské druhy a stanoviště.

([15]) SWD(2018) 288 final. Pracovní dokument útvarů Komise o stanovení ochranných opatření v rámci společné rybářské politiky pro lokality Natura 2000 a pro účely rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí, https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD(2018)288&lang=en.

([16]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Výkladová příručka o akvakultuře a Natuře 2000 – Udržitelné akvakulturní aktivity v kontextu soustavy Natura 2000*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/34131.

Cílem tohoto sdělení Komise je proto pomoci členským státům správně provádět ustanovení článku 4 směrnice o ptácích a článku 6 směrnice o stanovištích pro správu lokalit sítě Natura 2000, pokud jde o komerční a rekreační mořský rybolov. Vychází z obecných pokynů k uplatňování článku 6 směrnice o stanovištích ([17]) a z metodických pokynů k ustanovením čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice o stanovištích ([18]) a je třeba je číst společně s těmito dokumenty.

Soudní dvůr Evropské unie (SDEU) zajišťuje jednotné uplatňování a výklad práva EU. Jeho rozhodnutí hrála důležitou roli při provádění a výkladu směrnice o stanovištích a směrnice o ptácích. V tomto dokumentu jsou zdůrazněna klíčová rozhodnutí týkající se uplatňování čl. 6 odst. 1, 2, 3 a 4 směrnice o stanovištích a článku 4 směrnice o ptácích, a to i ve vztahu k rybolovným činnostem. Úplná znění všech rozhodnutí jsou k dispozici na adrese http://curia.europa.eu.

Tento dokument odráží pouze stanoviska Komise a nemá právně závaznou povahu. Konečný výklad práva EU přísluší Soudnímu dvoru EU.

2. Použití článku 6 směrnice o stanovištích a článku 4 směrnice o ptácích na rybolovné činnosti

Právní rámec

Článek 6 směrnice o stanovištích obsahuje tři soubory ustanovení, která stanoví hlavní rámec pro správu ZOO podle směrnice o stanovištích:

Ustanovení čl. 6 odst. 1 vyžaduje, aby členské státy zavedly nezbytná ochranná opatření.

Ustanovení čl. 6 odst. 2 stanoví povinnost zabránit poškozování přírodních stanovišť a významnému vyrušování druhů.

Ustanovení čl. 6 odst. 3 a 4 obsahují zvláštní pravidla, která se použijí v případě, kdy jsou navrhovány plány a projekty, které mohou mít významný vliv na lokalitu sítě Natura 2000.

Článek 4 směrnice o ptácích obsahuje podobná pravidla jako čl. 6 odst. 1 směrnice o stanovištích a podle článku 7 směrnice o stanovištích jsou pravidla uvedená v čl. 6 odst. 2, 3 a 4 použitelná na ZCHO podle směrnice o ptácích.

Rozsáhlé rybolovné činnosti probíhaly ještě před vyhlášením mnoha lokalit sítě Natura 2000. Rozsah, čas a místo rybolovných činností se mohou rovněž měnit. Mohou se například zaměřovat na nové druhy nebo začít používat nová lovná zařízení. Proto pravděpodobně představují tlak a hrozbu pro stanoviště a druhy, které jsou v těchto lokalitách chráněné.

S cílem pomoci vytvořit účinný rámec pro posuzování rybolovných činností v souvislosti s článkem 6 směrnice o stanovištích a článkem 4 směrnice o ptácích jsou níže uvedeny příslušné povinnosti vyplývající z těchto pravidel spolu s odkazy na konkrétní kapitoly v tomto metodickém dokumentu (viz obrázek 1).

Tyto pokyny navrhují následující kroky k zajištění souladu s článkem 6 směrnice o stanovištích a článkem 4 směrnice o ptácích:

Jako **první krok** by členské státy měly na základě nejlepších konsolidovaných vědeckých údajů určit rybolovné činnosti, které pravděpodobně představují riziko zhoršení stavu typů přírodních stanovišť nebo stanovišť druhů a/nebo riziko významného vyrušování druhů, které jsou v lokalitách sítě Natura 2000 chráněné.

Členské státy by měly přijmout vhodná opatření, aby zabránily zhoršování stavu stanovišť a významnému vyrušování druhů, jakmile je lokalita navržena k určení jako LVS nebo klasifikována jako ZCHO (viz kapitola 4 v čl. 6 odst. 2).

([17]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats" Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích" 92/43/EHS*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245.

([18]) Sdělení Komise, Posouzení plánů a projektů ve vztahu k lokalitám sítě Natura 2000 – Metodické pokyny k ustanovením čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice o stanovištích 92/43/EHS 2021/C 437/01 (Úř. věst. C, C/437, 28.10.2021, s.1, CELEX: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52021XC1028(02).

V rámci **druhého kroku** by členské státy měly zvážit případná další nezbytná opatření, která by přesahovala pouhé zajištění toho, aby nedocházelo ke zhoršování stavu stanovišť nebo významnému vyrušování druhů, aby mohlo být dosaženo cílů ochrany dané lokality (viz kapitola 3 v čl. 6 odst. 1).

V případě lokalit významných pro společenství (LVS) by členské státy měly druhý krok provést v době, kdy jsou tyto lokality označeny za zvláštní oblasti ochrany (ZOO), k čemuž musí dojít nejdéle do šesti let od označení lokality za ZOO.

V případě ZCHO by tyto dva kroky měly být provedeny současně, protože směrnice o ptácích vyžaduje, aby byla ochranná opatření přijata ihned po klasifikaci lokality.

Pokud jsou rybolovné činnosti považovány za plány nebo projekty, které mají na danou lokalitu vliv a nejsou přímo spojeny s řízením lokality nebo pro něj nezbytné, musí být posuzovány podle zvláštního postupu (viz kapitola 5 o čl. 6 odst. 3).

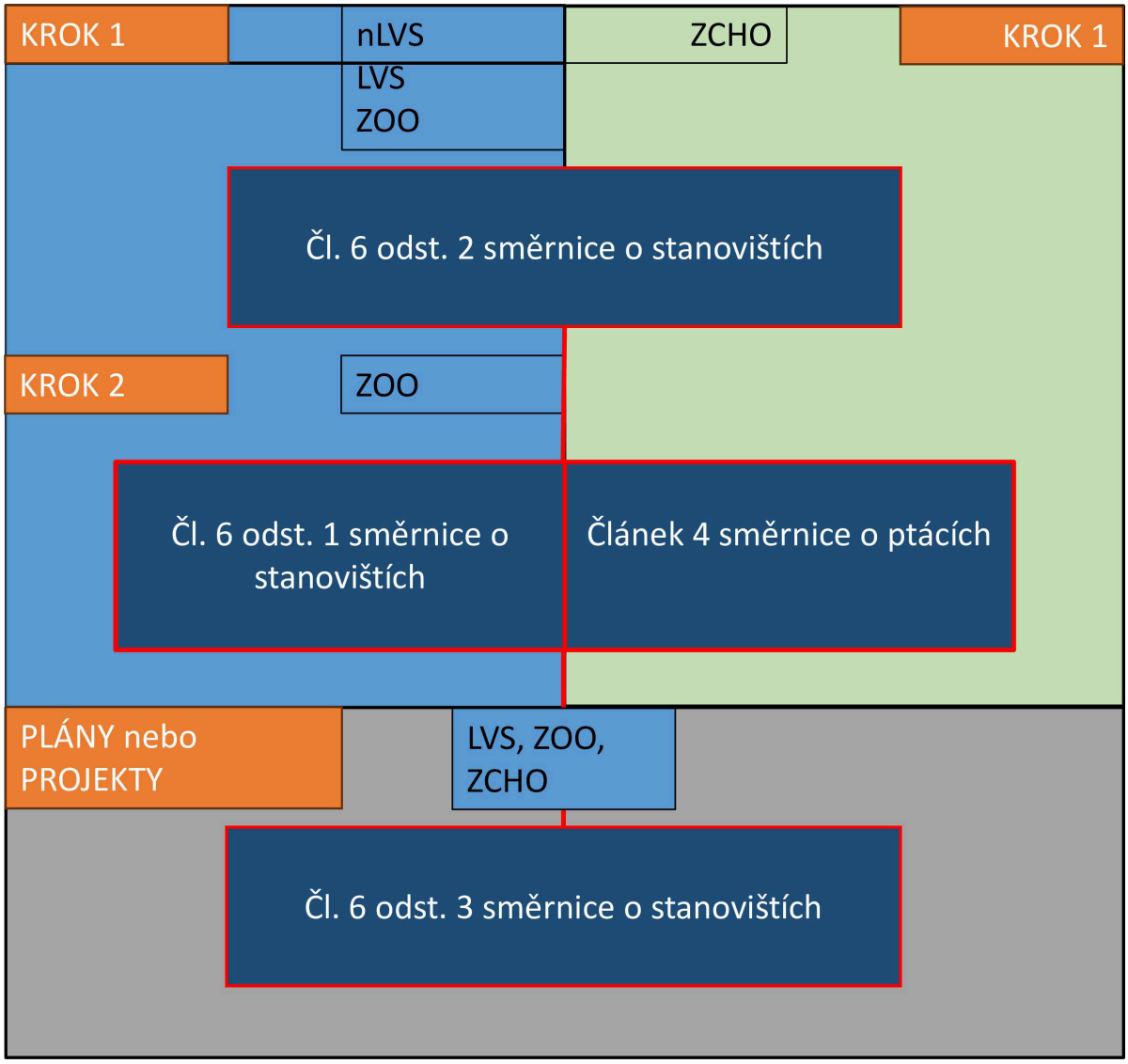

Obrázek 1: Kroky k provádění článku 6 směrnice o stanovištích a článku 4 směrnice o ptácích v souvislosti s rybolovnými činnostmi.

Příklad 1: Rybolovné činnosti s použitím drapáků v útesovém stanovišti

V ZOO, která byla určena z důvodu ochrany určitého podtypu útesového stanoviště, probíhají rybolovné činnosti pomocí drapáků, o nichž je známo, že tento typ stanoviště velmi poškozují. Aby nedocházelo ke zhoršování stavu stanoviště a byl dodržen čl. 6 odst. 2, měly by být tyto rybolovné činnosti v oblasti, kde se daný typ stanoviště vyskytuje, regulovány.

V takovém případě, pokud cíle ochrany této lokality vyžadují zvětšení plochy konkrétního stanoviště v lokalitě, aby se přispělo k dosažení příznivého stavu z hlediska ochrany „útesového typu stanoviště“ v biogeografické oblasti daného členského státu, mohl by tento členský stát v souladu s čl. 6 odst. 1 směrnice v rámci prvního nezbytného ochranného opatření umístit nové kameny a balvany, aby zvětšil plochu vhodného substrátu v lokalitě. Aby se na těchto nových balvanech mohla postupně vytvořit nová biologická společenstva tvořící tento typ stanoviště, musely by být v této další části lokality zakázány rybolovné činnosti s použitím drapáků.

Příklad 2: Rybolov v krmné oblasti mořských savců

V ZOO určené k ochraně některých mořských savců probíhají v krmných oblastech rybolovné činnosti za účelem lovu jejich kořisti. V souladu s čl. 6 odst. 1 a 2 by proto měly být tyto rybolovné činnosti regulovány, aby se zabránilo zhoršování stavu stanoviště a snížení dostupnosti potravy pro tyto druhy, aby se dostupnost potravy pro tyto druhy zvýšila, a tím se splnily příslušné cíle ochrany, a aby se zabránilo jejich náhodnému zachycování v lovných zařízeních.

Příklad č. 3: Povolení k rybolovu

Někdy členský stát vydává nebo obnovuje povolení k rybolovu, která povolují konkrétní rybolovné činnosti během určitého období v dané oblasti nebo pro daný druh rybolovu za konkrétních podmínek. Pokud je pravděpodobné, že tyto rybolovné činnosti budou mít významný dopad na lokality sítě Natura 2000, měla by tato povolení podléhat postupu požadovaného čl. 6 odst. 3 směrnice o stanovištích.

3. **Použití čl. 6 odst. 1 směrnice o stanovištích a článku 4 směrnice o ptácích na rybolovné činnosti**

Čl. 6 odst. 1 stanoví obecný režim ochrany, který musí členské státy zavést u všech zvláštních oblastí ochrany.

Tento článek požaduje provedení nezbytných ochranných opatření k dosažení specifických cílů ochrany pro konkrétní lokalitu. Cílem je přispět k zachování nebo obnově přírodních stanovišť a populací druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin v ZOO na příznivý stav z hlediska ochrany na národní biogeografické úrovni.

Specifické cíle ochrany pro danou lokalitu jsou proto souborem konkrétních cílů, které by měly být v lokalitě splněny, aby se zajistilo, že lokalita co nejlépe přispěje k dosažení příznivého stavu z hlediska ochrany na národní biogeografické úrovni pro typy stanovišť uvedených v příloze I a druhy uvedené v příloze II, které se v lokalitě vyskytují.

Podobně podle článku 4 směrnice o ptácích musí být přijata zvláštní ochranná opatření pro ptáky chráněné v rámci zvláště chráněných oblastí (ZCHO) s cílem přispět k zachování nebo obnově jejich bezpečného množství.

Ustanovení čl. 6 odst. 1 směrnice o stanovištích

Pro zvláštní oblasti ochrany stanoví členské státy nezbytná ochranná opatření zahrnující v případě potřeby odpovídající plány péče vypracované speciálně pro dané lokality nebo integrované do jiných plánů rozvoje a vhodná opatření právního, správního nebo smluvního charakteru, která odpovídají ekologickým požadavkům typů přírodních stanovišť uvedených v příloze I a druhů uvedených v příloze II, jež se na těchto lokalitách vyskytují.

Článek 4 směrnice o ptácích

1) *Druhy uvedené v příloze I musí být předmětem zvláštních opatření týkajících se ochrany jejich stanovišť s cílem zajistit přežití těchto druhů a rozmnožování v jejich areálu rozšíření. V této souvislosti musí být brány v úvahu:*

   a) *druhy ohrožené vyhubením;*

   b) *druhy citlivé vůči specifickým změnám na jejich stanovišti;*

   c) *druhy pokládané za vzácné s ohledem na málo početné populace nebo prostorově omezené místní rozšíření;*

   d) *ostatní druhy vyžadující zvláštní pozornost z důvodů specifického charakteru jejich stanoviště.*

Trendy a kolísání početnosti populací musí být zohledněny jako podklady pro hodnocení. Členské státy především označí území nejvhodnější z hlediska počtu druhů a rozlohy jako zvláště chráněné oblasti určené pro ochranu těchto druhů, přičemž vezmou v úvahu jejich požadavky na ochranu na pevnině a na moři v zeměpisné oblasti, na niž se tato směrnice vztahuje.

2) *Členské státy přijmou obdobná opatření pro pravidelně se vyskytující stěhovavé druhy, které nejsou uvedeny v příloze I, přičemž vezmou v úvahu potřebu jejich ochrany na moři a na pevnině v zeměpisné oblasti, na niž se tato směrnice vztahuje, pokud jde o zimoviště, místa zastávek na jejich tahových cestách, místa, kde se tažné druhy rozmnožují a pelichají. V této souvislosti věnují členské státy zvláštní pozornost ochraně mokřadů, a zejména mokřadů mezinárodního významu.*

3) *Členské státy zašlou Komisi veškeré příslušné informace, aby mohla vyvinout odpovídající iniciativu s ohledem na koordinaci nezbytnou k tomu, aby území uvedená v odstavci 1 a 2 vytvořila souvislý celek, který by splňoval požadavky těchto druhů na moři i na pevnině v zeměpisné oblasti, na niž se tato směrnice vztahuje.*

4) *S ohledem na ochranu oblastí uvedených v odstavcích 1 a 2 přijmou členské státy vhodná opatření pro předcházení znečišťování nebo poškozování stanovišť nebo jakýmkoli rušivým zásahům, které negativně ovlivňují ptáky, pokud by mohly být významné z hlediska cílů tohoto článku. Členské státy musí rovněž usilovat o předcházení znečišťování nebo poškozování stanovišť mimo tyto chráněné oblasti* ([19]).

3.1. **Kdy se použije čl. 6 odst. 1 směrnice o stanovištích?**

1. Ustanovení čl. 6 odst. 1 se vztahuje na všechny zvláštní oblasti ochrany (ZOO) a na všechny typy přírodních stanovišť uvedené v příloze I a stanoviště druhů uvedená v příloze II, které se v lokalitách vyskytují, s výjimkou těch, které jsou ve standardním formuláři údajů (SFÚ) sítě Natura 2000 označeny jako nevýznamné ([20]).

2. Vyhlášení lokality významné pro společenství (LVS) za zvláštní oblast ochrany (ZOO), k němuž musí dojít do šesti let od vyhlášení za ZOO, skutečně vede k provedení čl. 6 odst. 1.

3. Ustanovení čl. 6 odst. 1 se vztahuje i na LVS, u nichž uplynula šestiletá lhůta a které dosud nebyly vyhlášeny za ZOO ([21]).

3.2. **Co jsou „ekologické požadavky stanovišť a druhů“?**

1. Ekologické požadavky zahrnují všechny ekologické potřeby, které jsou považovány za nezbytné pro zajištění ochrany typů stanovišť a druhů chráněných podle směrnice o stanovištích.

2. Tyto ekologické požadavky zahrnují jak abiotické, tak biotické faktory. Měly by být založeny na nejlepších konsolidovaných vědeckých poznatcích a mohou být definovány pouze případ od případu. Ekologické požadavky se mohou lišit jak mezi jednotlivými druhy, tak i v rámci stejného druhu mezi jednotlivými lokalitami a v průběhu jejich životního cyklu.

3. Identifikace ekologických požadavků u typů přírodních stanovišť uvedených v příloze I a druhů uvedených v příloze II, které se na dané lokalitě vyskytují, spadá do odpovědnosti členských států.

([19]) Povinnosti vyplývající z ustanovení čl. 6 odst. 2, 3 a 4 této směrnice nahrazují povinnosti vyplývající z první věty čl. 4 odst. 4 směrnice 79/409/EHS, pokud jde o území označená podle čl. 4 odst. 1 nebo obdobně uznaná podle čl. 4 odst. 2 uvedené směrnice, a to ode dne provádění této směrnice nebo ode dne označení nebo uznání členským státem podle směrnice 79/409/EHS, podle toho, které datum je pozdější.

([20]) Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2023/2806 ze dne 15. prosince 2023 o úpravě informací o lokalitách pro síť Natura 2000 (oznámeno pod číslem C(2023)8623) (Úř. věst. L, 2023/2806, 8.12.2023).

([21]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 1.4, strany 11–12.

Příklady ekologických požadavků

Mezi ekologické požadavky mořských savců patří například požadavky spojené s kvalitou stanoviště, včetně maximální úrovně podmořského hluku nebo obsahu kontaminujících látek, kvalitou a dostupností potravy nebo zvláštními potřebami pro rozmnožování nebo odchov mláďat.

Ekologické požadavky pro porosty posidonie mořské (*Posidonia*) ([22]) jsou například teplota vody, kterou rostlina snese (přibližně od 10 °C do 29 °C), kvalita vody (potřeba průzračné, oligotrofní a okysličené vody pro přežití), minimální požadavky na světlo (0,1–2,8 mol PAR fotonů$^{den\text{-}1\ m\text{-}2}$), salinitu (od 33 ‰ do 39 ‰), podvodní substrát pro ukotvení a příjem živin.

Zahrnují také ekologické požadavky typických druhů, které jsou závislé na loukách s porostem posidonie mořské, jako jsou mikro- a makrořasy, nezmaři, mechovci, dírkonošci, měkkýši, korýši, mořští ježci a druhy ryb.

3.3. **Jak stanovit specifické cíle ochrany pro konkrétní lokalitu?**

1. Specifické cíle ochrany pro konkrétní lokalitu by se v případě ZOO měly stanovovat podle směrnice o stanovištích a v případě ZCHO podle směrnice o ptácích ([23]).

2. Specifické cíle ochrany pro konkrétní lokalitu by se měly odvíjet od ekologických požadavků typů přírodních stanovišť a druhů, které se v této lokalitě vyskytují. Cíle by měly definovat žádoucí stav ochrany stanovišť a druhů v dané lokalitě pomocí zvláštních atributů ([24]) a cílů. Historické údaje týkající se stavu stanovišť před průmyslovým rybolovem by mohly být užitečné pro stanovení cílů ochrany.

3. Měly by zohledňovat význam lokality za účelem zachování nebo obnovy typů stanovišť a druhů, které se v této lokalitě vyskytují v příznivém stavu z hlediska ochrany, a za účelem soudržnosti sítě Natura 2000.

4. Mimoto by měly zohledňovat hrozby znehodnocení nebo zničení, jimž jsou přírodní stanoviště a druhy v dané lokalitě vystaveny, včetně hrozeb způsobených změnou klimatu.

5. Stanovení specifických cílů ochrany pro konkrétní lokalitu je důležité z hlediska stanovení nezbytných ochranných opatření pro ZOO podle čl. 6 odst. 1 směrnice o stanovištích a ochranných opatření pro ZCHO podle článku 4 směrnice o ptácích a pro provedení předběžného a odpovídajícího posouzení plánů a projektů podle čl. 6 odst. 3. Specifické cíle ochrany definují v konkrétní lokalitě cíle, jejichž smyslem je zachování nebo obnova příznivého stavu stanoviště nebo druhu z hlediska ochrany, zatímco ochranná opatření jsou opatření přijatá k dosažení těchto cílů. Jsou proto nezbytné pro dosažení celkového cíle směrnice. Účelem odpovídajícího posouzení je posouzení důsledků plánů nebo projektů z hlediska cílů ochrany lokality, které hrají důležitou roli při její správě.

   Příklady specifických cílů ochrany pro konkrétní lokality z různých členských států viz příloha 1.

([22]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, Díaz-Almela, E. a Duarte, C., *Management of Natura 2000 habitats Posidonia beds (Posidonion oceanicae) (Správa stanovišť sítě Natura 2000 – porosty posidonie mořské (Posidonion oceanicae) 1120 – Směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin*, Evropská komise, 2008, https://data.europa.eu/doi/10.2779/48444.

([23]) S cílem splnit požadavky stanovené v článku 2, 3, čl. 4 odst. 1, 2 a 4 uvedené směrnice.

([24]) Atributy jsou specifické vlastnosti, které definují stav ochrany stanoviště nebo druhu na základě jejich ekologických požadavků.

3.4. **Co jsou „nezbytná ochranná opatření“?**

1. Ochranná opatření jsou konkrétní mechanismy a činnosti, které mají být v lokalitě sítě Natura 2000 zavedeny s cílem dosáhnout cílů její ochrany a řešit tlaky a hrozby, jimž druhy a stanoviště v dané lokalitě čelí ([25]).

2. Ve smyslu čl. 6 odst. 1 mohou být ochranná opatření přijata v rámci plánu péče o lokalitu a mohou zahrnovat zákonná, správní nebo smluvní opatření ([26]).

3. Ochranná opatření potřebná k zachování nebo obnově příznivého stavu z hlediska ochrany na národní biogeografické úrovni pro chráněná stanoviště a druhy v dotčené lokalitě je třeba nejen přijmout, ale především provést ([27]). To vyplývá z čl. 1 odst. l směrnice o stanovištích, který definuje ZOO jako LVS, v níž se „uplatňují“ ochranná opatření, a z osmého bodu odůvodnění směrnice, podle něhož je vhodné v každé vymezené oblasti „provádět“ nezbytná opatření s ohledem na sledované cíle ochrany.

4. Povinností je stanovit nezbytná ochranná opatření bez ohledu na to, zda jsou tato opatření prováděna v jednotlivých lokalitách, nebo dokonce v některých případech za hranicemi lokalit (kde je třeba) nebo ve více lokalitách. To může být obzvláště důležité pro mořské lokality, kde například širší regulace rybolovných činností může být významným prvkem, pokud jde o s dodržením ustanovení čl. 6 odst. 1. Vhodnost těchto širších opatření je třeba ověřit s ohledem na cíle ochrany konkrétní lokality a místní dopady rybolovných činností a v případě potřeby je doplnit dalšími opatřeními.

5. Pokud jde o rybolovné činnosti, vhodná ochranná opatření zahrnují regulaci úlovků, intenzity rybolovu a stanovení technických opatření, jako jsou uzavírání lovišť, úpravy lovných zařízení a stanovení minimální velikosti druhů nebo používání alternativních lovných zařízení. Při stanovování nezbytných ochranných opatření je osvědčeným postupem konzultovat a zapojovat zúčastněné strany, jejichž činnost by mohla být regulována již v rané fázi rozhodovacího procesu. To vyžaduje včasné a účinné zapojení a účast rybářů a jejich organizací na vývoji a provádění ochranných opatření. To by mělo vést k silnějšímu pocitu odpovědnosti a závazku rybářů k dlouhodobému provádění opatření (viz např. příloha 2).

6. Kromě toho by členské státy měly odhadnout socioekonomické dopady a přínosy ochranných opatření na rybolov. Ke zmírnění nebo kompenzaci případných negativních socioekonomických dopadů mohou členské státy případně podporovat ochranná opatření pomocí finanční podpory a pobídek nebo zahrnout opatření do svých programů financovaných z Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fond (ENRAF). Na podporu některých činností lze využít i program LIFE.

7. Je důležité zajistit pravidelné a důkladné monitorování stavu stanovišť a druhů chráněných v dané lokalitě, jakož i odpovídající sledování účinnosti ochranných opatření, aby bylo možné opatření v případě potřeby upravit.

8. Stejně důležité je zajistit dodržování a prosazování ochranných opatření prostřednictvím účinného monitorování, kontroly a dohledu nad činnostmi v lokalitě a nad veškerými rybolovnými činnostmi v souladu s nařízením o kontrolním režimu ([28]). Spolu s komunikací, sdílením informací a spoluprací s uživateli moří by to mělo zajistit účinné provádění stanovených ochranných opatření, jak požaduje čl. 6 odst. 1. Viz například příloha 3.

([25]) Další informace o klíčových prvcích, které je třeba při stanovování a provádění ochranných opatření zvážit, naleznete v kapitole 2.3.2. pokynů Evropské komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245.

([26]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 2.4, strany 21–23.

([27]) Rozsudek Soudního dvora (velký senát) ze dne 17. dubna 2018, Evropská komise v. Polská lidová republika, C-441/17, EU:C:2018:255, odstavec 213.

([28]) Nařízení Rady (ES) č. 1224/2009 ze dne 20. listopadu 2009 o zavedení kontrolního režimu Unie k zajištění dodržování pravidel společné rybářské politiky, o změně nařízení (ES) č. 847/96, (ES) č. 2371/2002, (ES) č. 811/2004, (ES) č. 768/2005, (ES) č. 2115/2005, (ES) č. 2166/2005, (ES) č. 388/2006, (ES) č. 509/2007, (ES) č. 676/2007, (ES) č. 1098/2007, (ES) č. 1300/2008 a (ES) č. 1342/2008 a o zrušení nařízení (EHS) č. 2847/93, (ES) č. 1627/94 a (ES) č. 1966/2006 (Úř. věst. L 343, 22.12.2009, s. 1).

Příklad ochranných opatření (opatření pro řízení rybolovu)

Ze zprávy Německa o stavu ochrany druhů a stanovišť chráněných podle směrnice o stanovištích za vykazované období 2013–2018 vyplynulo, že typy přírodních stanovišť „Písečné břehy“ (1110) a „Útesy“ (1170) v mořské biogeografické oblasti Baltského moře se nachází v nepříznivém stavu z hlediska ochrany. Opatření zaměřená na zlepšení stavu jejich zachování v lokalitách sítě Natura 2000 podle ustanovení čl. 6 odst. 1 směrnice o stanovištích proto musí být prováděna formou opatření pro řízení rybolovu podle článků 11 a 18 nařízení o SRP.

Po konzultaci s poradním sborem pro Baltské moře (BSAC) předložilo Německo (jako iniciující členský stát) spolu s Dánskem, Estonskem, Lotyšskem, Litvou, Polskem, Finskem a Švédskem dne 7. září 2022 Komisi návrh týkající se ochranných opatření pro zachování rybolovných zdrojů za účelem ochrany písečných břehů a útesů před dopadem mobilních kontaktních zařízení pro lov při dně ve zvláštních oblastech ochrany (ZOO).

Opatření zahrnují celoroční vyloučení rybolovu pomocí mobilních kontaktních zařízení pro lov při dně v některých oblastech Fehmarnovy úžiny (Fehmarnbelt), Kadetského příkopu (Kadetrinne), Pomořanského zálivu při březích Odry a také v celých zvláštních oblastech ochrany západního nábřeží Rønne a lokalitě Adlergrund. Opatření byla přijata jako nařízení Komise v přenesené pravomoci ([29]).

Bližší informace viz příloha 4.

3.5. **Jak se článek 4 směrnice o ptácích vztahuje na zvláště chráněné oblasti?**

1. Ustanovení čl. 6 odst. 1 se nevztahuje na ZCHO podle směrnice o ptácích. Na zvláště chráněné oblasti se však vztahují obdobná ustanovení podle čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ptácích. Směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích sledují společný cíl ochrany biologické rozmanitosti prostřednictvím ochrany stanovišť a druhů a dosažení příznivého stavu ochrany stanovišť a druhů v EU. Soudní dvůr rozhodl, že výklady směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích by se neměly lišit, s výhradou jejich specifických rysů, vzhledem k podobným úvahám, které s sebou přinášejí ([30]). Jejich zastřešující cíle by proto měly být vykládány důsledným způsobem.

2. Podle čl. 3 odst. 1 směrnice o stanovištích mají zejména ZOO podle směrnice o stanovištích a ZCHO podle směrnice o ptácích přispívat k soudržné evropské ekologické síti (Natura 2000). Tato síť ZOO a ZCHO „by měla umožnit zachování dotčených typů přírodních stanovišť a stanovišť dotčených druhů a případnou obnovu jejich příznivého stavu z hlediska ochrany v přirozeném areálu rozšíření.

3. Podle čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ptácích jsou členské státy povinny zajistit pro zvláště chráněné oblasti (ZOO) právní režim ochrany, který je schopen zajistit zejména přežití a reprodukci druhů ptáků uvedených v příloze I směrnice a pravidelně se vyskytujících stěhovavých druhů neuvedených v této příloze ([31]). Členské státy jsou povinny přijmout zvláštní opatření na ochranu stanovišť ptáků chráněných v těchto lokalitách.

4. Soudní dvůr již rozhodl, že členské státy musí stanovit cíle ochrany, včetně konkrétního cíle pro populace a stanoviště druhů ptáků chráněných v ZCHO, a přijmout a provádět ochranná opatření odpovídající konkrétně ekologickým potřebám těchto druhů ([32]). Koncepty popsané v této kapitole, zejména ty, které se týkají cílů ochrany a ochranných opatření, by se proto měly vztahovat i na ZCHO.

([29]) Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2024/2943 ze dne 17. září 2024, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/117, pokud jde o opatření pro zachování rybolovných zdrojů v oblastech Baltského moře: Fehmarnská úžina, Kadetrinne, Westliche Rönnebank, Adlergrund a Pommersche Bucht mit Oderbank C/2024/6432. (Úř. věst. L, 2024/2943, 28.11.2024).

([30]) Rozsudek Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 23. dubna 2020, Evropská komise v. Finská republika, C-217/19, EU:C:2020:291, bod 84.

([31]) Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 14. října 2010, Evropská komise v. Rakouská republika, C-535/07, EU:C:2010:602, bod 56 a citovaná judikatura.

([32]) Rozsudek Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 12. září 2024, Elliniki Ornithologiki Etaireia a další v. Ypourgos Esoterikon a další. *Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Symvoulio tis Epikrateias*, věc C-66/23, EU:C:2024:733, body 40 až 50.

4. **Použití čl. 6 odst. 2 směrnice o stanovištích na rybolovné činnosti**

Ustanovení čl. 6 odst. 2 směrnice o stanovištích

Členské státy přijmou vhodná opatření k tomu, aby v oblastech zvláštní ochrany vyloučily *poškozování přírodních stanovišť a stanovišť druhů a stejně tak vyrušování druhů, pro něž jsou tato území určena, pokud by takové vyrušování mohlo být významné ve vztahu k cílům této směrnice.*

Právní režim podle čl. 6 odst. 2 musí být konkrétní, soudržný a úplný a musí být schopný zajistit účinnou ochranu dotčených lokalit.

Při přijímání vhodných opatření k provedení čl. 6 odst. 2 mají členské státy určitý prostor pro posouzení, pokud je zaručeno, že nedojde k poškození nebo významnému vyrušení ([33]).

4.1. **Kdy se použije čl. 6 odst. 2 směrnice o stanovištích?**

1. Ustanovení čl. 6 odst. 2 se trvale vztahuje na všechny LVS, ZOO a ZCHO a zahrnuje minulé, současné nebo budoucí činnosti a události.

2. Členské státy musí přijmout preventivní opatření, aby vyloučily poškozování stanovišť a významné vyrušování druhů, a to v souvislosti s předvídatelnou událostí, činností nebo procesem.

3. Tato opatření se vztahují na veškeré druhy a stanoviště, pro něž byly lokality určeny, a v případě potřeby by měla být provedena i mimo lokality ([34]).

4. Rybolovné činnosti mohou spadat do působnosti čl. 6 odst. 2, pokud je pravděpodobné, že tyto činnosti zapříčiní zhoršení stavu přírodních stanovišť nebo budou zdrojem významného vyrušování druhů, pro které byla lokalita určena.

5. Může se jednat o probíhající rybolovné činnosti v lokalitě sítě Natura 2000 i mimo ni, pokud existuje riziko, že by došlo ke zhoršení stavu stanovišť nebo významnému vyrušení druhů.

6. Ustanovení čl. 6 odst. 2 se vztahuje na všechny druhy rybolovných činností, jak rekreačních, tak komerčních, bez ohledu na to, na základě čeho byla vydána případná povolení nebo licence, a bez ohledu na to, zda je potenciální dopad takové činnosti úmyslný nebo neúmyslný ([35]).

4.2. **Co je „zhoršení stavu“ a „významné vyrušování“?**

1. Nesmí se dopustit, aby se ekologické charakteristiky lokality sítě Natura 2000 zhoršily pod úroveň existující v době jejího vyhlášení. Bylo-li dosaženo lepšího stavu, měl by být referenční hodnotou tento lepší stav.

2. Pokud je pravděpodobné nebo hrozí, že by rybolov mohl způsobovat významné vyrušování druhů nebo zhoršení stavu přírodního stanoviště nebo stanoviště druhu, použije se ochrana stanovená v čl. 6 odst. 2 a členské státy musí přijmout vhodná opatření, aby takovým rizikům zabránily.

([33]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 3.2, str. 27.

([34]) Evropská Komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 3.2, str. 26–27.

([35]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 3.2 str. 26.

3. V případě stanovišť k poškozování dochází tehdy, zmenší-li se plocha, kterou dotčený typ stanoviště v dané lokalitě pokrývá, nebo pokud se v porovnání s původním či obnoveným stavem zhorší specifická struktura a funkce, které jsou nezbytné pro dlouhodobé zachování tohoto stanoviště nebo stavu druhů, které jsou s tímto stanovištěm spojeny ([36]). Požadavek zabránit zhoršení stavu se vztahuje nejen na typy stanovišť uvedené v příloze I směrnice o stanovištích, pro které byla lokalita určena, ale také na stanoviště druhů uvedených v příloze II směrnice o stanovištích a v příloze I směrnice o ptácích a na stanoviště stěhovavých druhů, na které se vztahuje čl. 4 odst. 2 směrnice o ptácích, pro které byla lokalita určena ([37]).

4. U druhů dochází k významnému vyrušování tehdy, pokud daná činnost přispívá k dlouhodobému úbytku populace nebo ke zmenšení či riziku zmenšení jejího areálu a ke zmenšení dostupných stanovišť ([38]).

5. Zhoršení stavu a významné narušení musí být posouzeno s ohledem na cíle ochrany lokality. Tento pojem je třeba vykládat dynamicky podle vývoje stavu stanoviště nebo druhů v dané lokalitě z hlediska ochrany. Pokud specifické cíle ochrany pro konkrétní lokalitu vyžadují zlepšení stavu stanovišť (nebo jejich znovuobnovení) nebo zvýšení početnosti populací druhů v dané lokalitě, je třeba to konkrétně zohlednit.

6. V případě potřeby, a to i v případech, kdy v dané oblasti před vyhlášením lokalit pravidelně probíhaly rybolovné činnosti, by měla být v době vyhlášení lokalit zavedena preventivní opatření, aby se zabránilo zhoršování stavu stanovišť a významnému vyrušování druhů v těchto lokalitách.

7. Aby byla pravidla uvedená v čl. 6 odst. 2 účinná, musí být přijata preventivní opatření, která zabrání zhoršování stavu stanovišť, které se nacházejí v dobrém stavu, ale zabrání i dalšímu zhoršování stavu již poškozených stanovišť, která se v dobrém stavu nenacházejí. Kromě toho by nebylo slučitelné s cílem směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích, aby se chráněná stanoviště v lokalitách sítě Natura 2000 trvale udržovala v nepříznivém stavu. Vzhledem k tomu, že je síť Natura 2000 hlavním nástrojem pro dosažení příznivého stavu z hlediska ochrany podle čl. 3 odst. 1 směrnice o stanovištích, musí proto opatření přijatá podle čl. 6 odst. 2 této směrnice umožňovat obnovu dobrého stavu stanovišť v lokalitách, kde je tato obnova výsledkem ochranných opatření přijatých podle čl. 6 odst. 1 uvedené směrnice a článku 4 směrnice o ptácích.

8. V případě lokalit, v nichž se nacházejí stanoviště, která nejsou v dobrém stavu v důsledku poškozujících rybolovných činností, které v lokalitě pravidelně probíhají, by opatření podle čl. 6 odst. 2 měla zohlednit skutečnost, že obnova stanovišť začíná ihned po ukončení poškozující činnosti, ačkoli nemusí být okamžitě patrná. Členské státy jsou proto povinny přijmout preventivní opatření podle čl. 6 odst. 2 a zabránit dalšímu výskytu takových poškozujících činností, které by vedly k neustálému zhoršování stavu stanovišť v těchto lokalitách nebo k tomu, že by daná stanoviště zůstala trvale ve špatném stavu.

9. Stejná zásada prevence platí i pro významné vyrušování druhů.

Příklad zhoršení stavu souvisejícího se strukturou a funkcí stanovišť

Nadměrný lov velkých dravých ryb může přivodit změny v pobřežních potravních sítích, což může vést ke zhoršení stavu stanovišť a ztrátě jejich struktury a funkce. Například od 80. let 20. století se ve švédských vodách v mělkých pobřežních oblastech dramaticky zvýšil výskyt koberců vytvořených z vláknitých makrořas a současně zmizelo více než 60 % úhořích trav (úhoří tráva je mořská tráva, která je charakteristická pro několik typů stanovišť, jako jsou „písečné břehy trvale mělce zaplavené mořskou vodou“, „pobřežní laguny“ nebo „velké mělké zálivy a zátoky“) ([39]).

([36]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 3.5.1, str. 29–30.

([37]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 3.5.1, str. 29–30.

([38]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 3.5.2, str. 30–31.

([39]) Viz například: Infantes, E., Crouzy, C., Moksnes, P.-O., *Seed Predation by the Shore Crab Carcinus maenas: A Positive Feedback Preventing Eelgrass Recovery? (Predace semeny kraba pobřežního Carcinus maenas: Pozitivní zpětná vazba zamezující obnově úhoří trávy?)*, PLoS ONE sv. 11, vydání 12, 2016, e0168128, https://doi.org/10.1371/journal.pone.0168128.

Za hlavní příčiny této změny se považuje jak znečištění živinami, tak nadměrný rybolov. Předpokládá se, že úbytek velkých predátorů v pobřežním ekosystému v důsledku rybolovu způsobil trofickou kaskádu, která způsobila, že se růst vláknitých makrořas dostal mimo regulaci spásáním, což způsobilo jejich rozhojnění a tvorbu velkých koberců v podmínkách s vysokým obsahem živin, což mělo negativní vliv na růst úhoří trávy.

K překonání těchto problémů a k návratu systému do stavu, kdy převládá úhoří tráva, by bylo zapotřebí více opatření, jež by umožňovala návrat velkých rybích predátorů do pobřežních ekosystémů, což by pravděpodobně zahrnovalo jak posílení regulace rybolovu a znečištění živinami, tak obnovu úhoří trávy.

Příklad významného narušení spojeného s vedlejšími úlovky v lovných zařízeních

U želvy karety obecné *(Caretta caretta)* byl zaznamenán nepříznivý stav z hlediska ochrany ve Středozemním moři a její populace od posledního sledovaného období (2013–2018) klesá. Několik lokalit sítě Natura 2000 určených pro karetu obecnou ve Středozemním moři bylo označeno jako lokality vystavené velkému tlaku rybolovu. Kromě toho byl ve vodách obklopujících tyto lokality a jejich okolí zaznamenán vysoký počet náhodných úlovků karet obecných v rybářských zařízeních (vedlejší úlovky).

Následkem vedlejších úlovků může být usmrcení želv, přičemž studie ukázaly, že i když se zdá, že zvířata odchyt přežila, existuje značná pravděpodobnost, že po vypuštění uhynou.

Aby bylo možné určit, zda by vedlejší úlovky karet obecných v dané lokalitě představovaly významné vyrušení, je třeba podrobně prozkoumat účinky takového náhodného odchytu a usmrcení na i) dosažení cílů ochrany dané lokality, ii) populaci druhu v lokalitě a jejím okolí a iii) dosažení nebo zachování příznivého stavu z hlediska ochrany na národní biogeografické úrovni.

Dopad lze považovat za významný, pokud je druh v nepříznivém stavu z hlediska ochrany a náhodný odchyt a usmrcení by mohly přispět k dlouhodobému úbytku populace daného druhu nebo ke zmenšení jeho areálu rozšíření, popřípadě toto riziko zvýšit.

Vliv by měl být rovněž hodnocen jako významný v případě, pokud pravidelně dochází k vysokému počtu usmrcení náhodně ulovených zvířat, což by mohlo mít negativní vliv na subpopulaci nebo místní populaci druhu v lokalitě takovým způsobem, že by to ohrozilo dosažení cílů ochrany lokality.

4.3. Jak stanovit, zda rybolovné činnosti pravděpodobně povedou ke zhoršení stavu stanovišť a významnému vyrušování druhů?

1. Aby bylo možné určit, zda by rybolovné činnosti pravděpodobně způsobily zhoršení stavu stanovišť nebo znamenaly významné vyrušování druhů v určité lokalitě sítě Natura 2000, je třeba posoudit jejich potenciální dopad na specifické cíle ochrany dané lokality. Za tímto účelem je nejprve nutné získat informace o typech stanovišť a druzích, které jsou v konkrétní lokalitě ([40]) chráněné a dále o rybolovných činnostech, které se v dané lokalitě a jejím okolí provádějí nebo se budou pravděpodobně provádět v budoucnu. To zahrnuje informace na úrovni lokality, které se týkají oblasti a stavu stanovišť a populací druhů, jakož i informace o používání lovných zařízení (intenzita rybolovu z hlediska prostoru a času) a jejich možných dopadech. Je proto nutné, aby informace v SDF byly přesné a aktuální a aby se pravidelně monitoroval stav stanovišť a druhů a tlaky působící v dané lokalitě.

2. Informace by měly být shromažďovány pomocí nejlepších dostupných technik (tj. *in situ* nebo dálkové monitorování), metod (satelity, sledovací zařízení pro rybářské lodě, palubní pozorovatelé) a přístupů (tj. GIS, prediktivní modely atd.). Tyto informace mají zásadní význam pro provádění čl. 6 odst. 2 a měly by být k dispozici před vyhlášením lokality nebo brzy po něm.

([40]) Stanoviště uvedená v příloze I, druhy uvedené v příloze II směrnice o stanovištích a v příloze I směrnice o ptácích, jakož i pravidelně se vyskytující stěhovaví ptáci v dané lokalitě by měli být uvedeni ve standardním formuláři údajů sítě Natura 2000 (SDF).

3. Členské státy shromažďují biologické, environmentální, ekonomické a sociální údaje v odvětví rybolovu na podporu SRP. Rámec EU pro shromažďování údajů (RSÚ) ([41]) stanoví základní zásady a obecná pravidla pro shromažďování, správu a používání údajů v souladu se SRP. Členské státy mají jasnou povinnost zpřístupnit údaje koncovým uživatelům vědeckých údajů, včetně subjektů určených Komisí ([42]). Údaje o rybolovné činnosti, včetně údajů o poloze plavidel shromážděných podle nařízení o kontrolním režimu ([43]), mohou být poskytnuty nezávislým vědeckým subjektům za účelem provádění vědeckého výzkumu nebo poskytování vědeckého poradenství, a to na základě výzvy k zaslání údajů příslušným vnitrostátním orgánům ([44]), a v souladu s požadavky na zpracování, správu a používání údajů stanovenými v RSÚ a dalších příslušných právních předpisech o ochraně údajů a důvěrnosti.

4. Tyto informace by se pak měly použít k sestavení konfliktních matic pro každou lokalitu, které by popisovaly, zda jednotlivé typy lovných zařízení představují pro stanoviště riziko dopadu nebo významného vyrušování druhů chráněných v dané lokalitě.

5. Pro usnadnění tohoto hodnocení u typů stanovišť obsahujících mnoho podtypů se doporučuje rozdělit stanoviště podle nejjemnějšího možného měřítka (např. úroveň 4 nebo 5 klasifikačního systému stanovišť EUNIS ([45])). Totéž může být nezbytné pro lovná zařízení (například na úrovni metier ([46]) 6).

6. Některé členské státy vypracovaly podrobné matice posouzení rizik (viz příloha 5.1), které používají k usnadnění provádění nezbytných opatření pro řízení rybolovu, jejichž cílem je zajistit soulad s čl. 6 odst. 2 směrnice o stanovištích. Přístup k posouzení rizik navrhla na úrovni EU také skupina odborníků na mořské prostředí (viz příloha 5.2). Pokud neexistují vnitrostátní přístupy, lze jako výchozí bod použít posouzení rizik vypracované na úrovni EU.

7. Použití těchto matic pro posouzení rizik umožňuje určit lovná zařízení, která mohou být příčinou zhoršení stavu stanovišť nebo významného vyrušování druhů. Pravděpodobný dopad by pak měl být posouzen s ohledem na cíle ochrany dané lokality (viz kapitola 3, příloha 1). Pokud je pravděpodobné, že rybolovná činnost způsobí zhoršení stavu stanovišť nebo významné vyrušení druhů, které jsou v dané lokalitě chráněné, musí členský stát přijmout vhodná opatření, aby takovému zhoršení stavu nebo významnému vyrušování zabránil zavedením nezbytných opatření pro řízení rybolovu.

8. V případě nejistoty, například v důsledku nedostatečného množství údajů o stanovištích nebo druzích, intenzitě rybolovu nebo dopadu určitých lovných zařízení, by se měl až do okamžiku shromáždění dostatečného množství údajů uplatňovat přístup předběžné opatrnosti. To znamená, že dokud se účinky rybolovné činnosti na chráněná stanoviště nebo druhy plně neprojeví, ochranná opatření, jako je omezení nebo zákaz rybolovu, lze považovat za nezbytná ([47]). To je v souladu s přístupem předběžné opatrnosti v oblasti řízení rybolovu v rámci SRP ([48]), podle kterého by nedostatek příslušných vědeckých údajů neměl být důvodem k odložení nebo nepřijetí řídicích opatření za účelem zachování cílových druhů, přidružených nebo závislých druhů a necílových druhů a jejich životního prostředí;

([41]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1004 ze dne 17. května 2017 o vytvoření rámce Unie pro shromažďování, správu a využívání údajů v odvětví rybolovu a pro podporu vědeckého poradenství pro společnou rybářskou politiku a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 199/2008 (přepracované znění) (Úř. věst. L 157, 20.6.2017, s. 1).

([42]) Další informace naleznete zde: https://dcf.ec.europa.eu/index_cs.

([43]) Nařízení Rady (ES) č. 1224/2009 ze dne 20. listopadu 2009 o zavedení kontrolního režimu Unie k zajištění dodržování pravidel společné rybářské politiky, o změně nařízení (ES) č. 847/96, (ES) č. 2371/2002, (ES) č. 811/2004, (ES) č. 768/2005, (ES) č. 2115/2005, (ES) č. 2166/2005, (ES) č. 388/2006, (ES) č. 509/2007, (ES) č. 676/2007, (ES) č. 1098/2007, (ES) č. 1300/2008 a (ES) č. 1342/2008 a o zrušení nařízení (EHS) č. 2847/93, (ES) č. 1627/94 a (ES) č. 1966/2006 (Úř. věst. L 343, 22.12.2009, s. 1).

([44]) Odstavec 110 nařízení Rady (ES) č. 1224/2009.

([45]) Evropský informační systém o přírodě, viz https://eunis.eea.europa.eu.

([46]) Métier: kombinace lovného zařízení a cílových druhů.

([47]) Viz rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 2. září 2010, Panagiotis I. Karanikolas a další v. Ypourgos Agrotikis Anaptyxis kai Trofimon a Nomarchiaki Aftodioikisi Dramas, Kavalas, Xanthis, C-453/08, EU:C:2010:482, body 48 až 49;
Rozsudek Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 29. července 2024, Asociación para la Conservación y Estudio del Lobo Ibérico (ASCEL) v. Administración de la Comunidad de Castilla y León, C-436/22, EU:C:2024:656, body 73 až 74;
Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 4. října 2024, Biohemp Concept SRL v. Direcția pentru Agricultură Județeană Alba, C-793/22, EU:C:2024:837, bod 56.

([48]) Ustanovení čl. 4 odst. 1 a 8 nařízení (EU) č. 1380/2013.

4.4. **Co jsou „vhodná opatření“?**

1. Přímo použitelná regulační opatření se vyžadují pro všechny lokality sítě Natura 2000, v nichž probíhají rybolovné činnosti, které prokazatelně představují riziko zhoršení stavu stanovišť nebo významného vyrušování druhů, pro které byly tyto lokality určeny ([49]).

2. Není přijatelné čekat, až dojde ke zhoršení nebo vyrušení, a teprve poté přijmout opatření a členské státy musí přijmout veškerá vhodná opatření, aby zajistily, že nedojde ke zhoršování nebo významnému vyrušování.

3. Pokud již k negativnímu dopadu došlo, musí být tento dopad eliminován, a to případně zastavením činnosti a/nebo přijetím zmírňujících a nápravných opatření ([50]).

4. Dobrovolné dohody, jako je kodex rybářské praxe v lokalitě sítě Natura 2000, pravděpodobně nepostačují k tomu, aby představovaly splnění povinností podle čl. 6 odst. 2, stejně jako proces posouzení rizik, který určuje potřebná opatření, avšak neposkytuje jim právní základ. Soudní dvůr konstatoval, že nepřijetí právně závazných ochranných opatření proti určitým činnostem, které způsobují zhoršování stavu stanovišť v lokalitách, je porušením čl. 6 odst. 2 směrnice o stanovištích ([51]). Soudní dvůr rovněž konstatoval, že pravomoci umožňující příslušným orgánům uzavírat dohody o řízení lokalit s vlastníky nebo nájemci lokalit nebyly považovány za dostatečné k provedení čl. 6 odst. 2, neboť se nejednalo o povinnost ([52]).

Příklady použití čl. 6 odst. 2 na rybolovné činnosti

V létě 2014 Dánsko společně se Švédskem a Německem přijalo opatření v sedmi lokalitách v Baltském moři, které spadají pod jeho svrchovanost, aby zajistilo odpovídající ochranu chráněných útesových struktur (typ stanoviště 1170) před rybolovnými činnostmi, a tím (i) přispělo k povinnosti dosáhnout příznivého stavu z hlediska ochrany a (ii) přispělo k dodržování čl. 6 odst. 2 směrnice o stanovištích.

Stav útesových struktur v sedmi lokalitách je „nepříznivý“ z důvodu fyzického narušení a relativně vysokého obsahu živin ve vodním sloupci. Podle plánů péče o sedm lokalit sítě Natura 2000 je rybolov pomocí mobilních kontaktních zařízení pro lov při dně, uveden jako hrozba pro útesové struktury a možná hrozba pro písečné břehy.

Dne 13. března 2015 předložily Dánsko, Německo a Švédsko Komisi návrh ochranných opatření v oblasti rybolovu pro ochranu struktur v dánských lokalitách sítě Natura 2000 v Baltském moři spočívající v zákazu všech rybolovných činností pomocí kontaktních zařízení pro lov při dně v oblastech s omezením rybolovu. Tato opatření přijala Komise v aktu v přenesené pravomoci ([53]).

Bližší informace jsou uvedeny v příloze 6.

5. **Použití čl. 6 odst. 3 směrnice o stanovištích na rybolovné činnosti**

Čl. 6 odst. 3

Jakýkoli plán nebo projekt, který s určitou lokalitou přímo nesouvisí nebo není pro péči o ni nezbytný, avšak bude mít pravděpodobně na tuto lokalitu významný vliv, a to buď samostatně, nebo v kombinaci s jinými plány nebo projekty, podléhá odpovídajícímu posouzení jeho důsledků pro lokalitu z hlediska cílů její ochrany.

([49]) Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 4. března 2010, Komise v. Francie, C-241/08, EU:C:2010:114, body 30 až 39.

([50]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 3.1 str. 26.

([51]) Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 14. listopadu 2024, Evropská komise v. Spolková republika Německo, C-47/23, EU:C:2024:954, body 111–116.

([52]) Viz Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 20. října 2005, Komise Evropských společenství v. Spojené království Velké Británie a Severního Irska, C-6/04, EU:C:2005:626, body 35 až 38.

([53]) Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/117 ze dne 5. září 2016, kterým se stanoví opatření pro zachování rybolovných zdrojů za účelem ochrany mořského prostředí v Baltském moři a kterým se zrušuje nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2015/1778, C/2016/5562. (Úř. věst. L 19, 25.1.2017, s. 1).

S přihlédnutím k výsledkům uvedeného hodnocení důsledků pro lokalitu a s výhradou odstavce 4 schválí příslušné orgány příslušného státu tento plán nebo projekt teprve poté, co se ujistí, že nebude mít nepříznivý účinek na celistvost příslušné lokality, a co si v případě potřeby opatří stanovisko široké veřejnosti.

V čl. 6 odst. 3 je stanoven vícestupňový postup pro posuzování plánů a projektů, které mohou mít významný vliv na lokalitu sítě Natura 2000. Činnosti, které nespadají do rozsahu působnosti čl. 6 odst. 3, budou muset být stále slučitelné s ustanoveními čl. 6 odst. 2 směrnice o stanovištích ([54]).

První část tohoto postupu sestává z fáze předběžného šetření („screening“) s cílem určit za prvé to, zda plán nebo projekt přímo souvisí s péčí o určitou lokalitu nebo je pro péči o ni nezbytný, a za druhé, zda je pravděpodobné, že bude mít na lokalitu významný vliv; Druhá část postupu se týká odpovídajícího posouzení z hlediska cílů ochrany dané lokality a třetí se týká rozhodnutí příslušných vnitrostátních orgánů.

5.1. **Kdy se použije ustanovení čl. 6 odst. 3 směrnice o stanovištích?**

1. Ustanovení čl. 6 odst. 3 se trvale použije na všechny LVS, ZOO a ZCHO.

2. Vztahuje se na:

— činnosti, které nevyžadují povolení, ale které budou mít pravděpodobně významný vliv na lokalitu ([55]);

— zásahy do přírodního prostředí včetně pravidelných činností zaměřených na využívání přírodních zdrojů ([56]);

— pravidelně se opakující činnosti, které se provádějí periodicky ([57]);

— zvyšování intenzity činnosti ([58]);

([54]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 4, str. 33–34.

([55]) Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 10. ledna 2006, Komise Evropských společenství vs. Spolková republika Německo, C-98/03, EU:C:2006:3, body 43 až 52.

([56]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 24. října 1996, Aannemersbedrijf P.K. *Kraaijeveld BV e.a. Vs. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland*, C-72/95, EU:C:1996:404, body 30 až 31;
Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 7. září 2004, Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee a Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels vs. Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, C-127/02, EU:C:2004:482, bod 26.

([57]) Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 7. září 2004, Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee a Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels vs. Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, C-127/02, EU:C:2004:482, body 27 až 29;
Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 14. ledna 2010, Stadt Papenburg vs. Spolková republika Německo, C-226/08, EU:C:2010:10, body 50 až 51.

([58]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 4.4.1, str. 36.

— úpravy plánů a projektů ([59]);

— činnosti mimo lokalitu, ale s pravděpodobným významným vlivem na ni ([60]);

3. Nelze stanovit obecnou výjimku pro určité činnosti ([61]).

4. Velikost projektu není relevantní ([62]).

5. Posouzení plánu nezprošťuje povinnosti, aby jednotlivé projekty prošly posouzením. Ve všech případech je klíčovým omezujícím faktorem podle čl. 6 odst. 3 to, zda je či není pravděpodobné, že dojde k významnému ovlivnění lokality.

Ustanovení čl. 6 odst. 3 se proto vztahuje na rybolovné činnosti, které by mohly mít významný vliv na lokalitu v takovém rozsahu, že by bylo ohroženo dosažení cílů ochrany lokality.

5.2. **Co jsou to „plány“ a „projekty“?**

1. Pojem „plán“ má široký význam a zahrnuje územní nebo prostorové plány a odvětvové plány nebo programy ([63]). V souvislosti s rybolovnými činnostmi je třeba vzít v úvahu například územní plány námořních prostor podle směrnice 2014/89/EU, ([64]) pokud zahrnují rybolovné činnosti, nebo konkrétní plány řízení rybolovu.

2. Plány řízení rybolovu, které musí členské státy zohlednit, zahrnují například plány řízení rybolovu prováděného vlečnými sítěmi, lodními nevody, pobřežními nevody, okolními sítěmi a drapáky v teritoriálních vodách členských států, které členské státy přijaly podle článku 19 nařízení o Středomoří ([65]), pokud je pravděpodobné, že budou mít významný vliv na lokalitu Natura 2000 z hlediska cílů její ochrany ([66]).

([59]) Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 7. září 2004, Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee a Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels vs. Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, C-127/02, EU:C:2004:482, bod 28;
Rozsudek Soudního dvora ze dne 24. října 1996, Aannemersbedrijf P.K. Kraaijeveld BV e.a. vs. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, C-72/95, EU:C:1996:404, body 36 až 42.

([60]) Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 10. ledna 2006, Komise Evropských společenství vs. Spolková republika Německo, C-98/03, EU:C:2006:3, bod 51;
Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 13. prosince 2007, Komise Evropských společenství vs. Irsko, C-418/04, EU:C:2007:780, body 232 až 233.

([61]) Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 26. dubna 2017, Evropská komise vs. Spolková republika Německo, C-142/16, EU:C:2017:301, bod 29.
Např. rozsudek Soudního dvora (pátého senátu) ze dne 6. dubna 2000, Komise Evropských společenství vs. Francouzská republika, C-256/98, EU:C:2000:192, bod 39;
Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 20. října 2005, Komise Evropských společenství vs. Spojené království Velké Británie a Severního Irska, C-6/04, EU:C:2005:626, body 51 až 56;
Rozsudek Soudního dvora ze dne 4. března 2010, Evropská Komise v. Francouzská republika, C-241/08, EU:C:2010:114, bod 55;
Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 13. prosince 2007, Komise Evropských společenství vs. Irsko, C-418/04, EU:C:2007:780, bod 244;
Rozsudek Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 26. května 2011, Komise Evropských společenství vs. Belgické království, C-538/09, EU:C:2011:349, body 41 až 45.

([62]) Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 10. ledna 2006, Komise Evropských společenství vs. Spolková republika Německo, C-98/03, EU:C:2006:3, bod 44;
Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 13. prosince 2007, Komise Evropských společenství vs. Irsko, C-418/04, EU:C:2007:780, bod 244.

([63]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 4.4.2, str. 36–37.

([64]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/89/EU ze dne 23. července 2014, kterou se stanoví rámec pro územní plánování námořních prostor (Úř. věst. L 257, 28.8.2014, s. 135).

([65]) Nařízení Rady (ES) č. 1967/2006 ze dne 21. prosince 2006 o opatřeních pro řízení udržitelného využívání rybolovných zdrojů ve Středozemním moři, o změně nařízení (EHS) č. 2847/93 a o zrušení nařízení (ES) č. 1626/94 (Úř. věst. L 409, 30.12.2006, s. 11).

([66]) Jakýmkoli posouzením provedeným podle čl. 6 odst. 3 směrnice o stanovištích není dotčeno posouzení Komise podle nařízení (ES) č. 1967/2006 a naopak.

3. Pokud jde o právní normu pro „projekt“, Soudní dvůr přijímá mimořádně široký výklad, který zahrnuje všechny projekty ve smyslu směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí (směrnice EIA) ([67]) a dokonce se vztahuje na jakoukoli činnost, která může mít významný vliv na chráněnou lokalitu ([68]). Soudní dvůr již rozhodl, že pastva dobytka a používání hnojiv na povrchu půdy nebo pod jejím povrchem v blízkosti lokalit sítě Natura 2000 může být klasifikováno jako „projekt“ ([69]).

4. V rozsudku týkajícím se mechanického lovu srdcovek jedlých v nizozemské ZCHO Waddenzee ([70]) Soudní dvůr konstatoval, že skutečnost, že rybolovná činnost se v této lokalitě provádí pravidelně již několik let a že je na ni třeba každoročně získat povolení, přičemž každé nové vydání vyžaduje posouzení možnosti pokračování v této činnosti a místa, kde lze v této činnosti pokračovat, sama o sobě nepředstavuje překážku pro to, aby byla při každé žádosti považována za samostatný plán nebo projekt ve smyslu směrnice o stanovištích.

5. Ustanovení čl. 6 odst. 3 se proto vztahuje na jakoukoli rybolovnou činnost v lokalitách sítě Natura 2000, pro kterou jsou vydána nebo obnovena zvláštní povolení k provádění rybolovných činností během určitého období, v dané oblasti nebo pro daný druh rybolovu za zvláštních podmínek.

6. Změny intenzity stávajícího tlaku, v tomto případě rybolovné činnosti, může být nutné posoudit podle čl. 6 odst. 3 ([71]), zejména pokud jsou předmětem zvláštních žádostí o povolení a pokud nejsou řešeny při použití čl. 6 odst. 1 a 2. To může nastat například v případě vydání nových nebo dodatečných povolení k rybolovu v lokalitě sítě Natura 2000.

7. Plány a projekty, které přímo souvisejí s řízením ochrany určité lokality, a to samostatně, nebo jako prvky jiných plánů a projektů, by měly být obecně z oblasti působnosti čl. 6 odst. 3 vyloučeny, jejich prvky, které nesouvisejí s ochranou, však mohou vyžadovat posouzení ([72]).

([67]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (kodifikované znění) Text s významem pro EHP (Úř. věst. L 26, 28.1.2012, s. 1).

([68]) Viz rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 29. července 2019, Inter-Environnement Wallonie ASBL a Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ASBL vs. Conseil des ministres, C-411/17, EU:C:2019:622, bod 123, a stanovisko generální advokátky Kokottové ze dne 29. listopadu 2018, Inter-Environnement Wallonie ASBL a Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ASBL vs. Conseil des ministres, C-411/17, EU:C:2018:972, bod 172, potvrzený rozsudkem Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 7. listopadu 2018, Coöperatie Mobilisation for the Environment UA a Vereniging Leefmilieu vs. College van gedeputeerde staten van Limburg a College van gedeputeerde staten van Gelderland, spojené věci C-293/17 a C-294/17, EU:C:2018:882, body 67 až 70: „zda … lze klasifikovat jako projekt …, je důležité prozkoumat, zda takové činnosti budou mít pravděpodobně významný vliv na chráněnou lokalitu“.

([69]) Spojené věci C-293/17 a C-294/17 *Coöperatie Mobilisation for the Environment UA a Vereniging Leefmilieu vs. College van gedeputeerde staten van Limburg a College van gedeputeerde staten van Gelderland*, bod 73: „…čl. 6 odst. 3 směrnice o stanovištích musí být vykládán v tom smyslu, že pastva dobytka a používání hnojiv na povrchu půdy nebo pod jejím povrchem v blízkosti lokalit sítě Natura 2000 může být kvalifikováno jako „projekt“ ve smyslu tohoto ustanovení, i když tyto činnosti, pokud nepředstavují fyzický zásah do přírodního prostředí, nepředstavují „projekt“ ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. a) směrnice EIA.“

([70]) Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 7. září 2004, Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee a Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels vs. Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, C-127/02, EU:C:2004:482, body 25 až 29.

([71]) Spojené věci C-293/17 a C-294/17 *Coöperatie Mobilisation for the Environment UA a Vereniging Leefmilieu vs. College van gedeputeerde staten van Limburg a College van gedeputeerde staten van Gelderland*, bod 73;
Viz také: Stanovisko generální advokátky Kokottové doručené dne 29 ledna 2004, *Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee and Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels vs. Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij*, C-127/02, EU:C:2004:60, bod 40.

([72]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 4.4.3, str. 38.

8. Například opatření regulující rybolovné činnosti by mohla být v závislosti na svém obsahu považována za „plány nebo projekty (…) přímo související s řízením lokality nebo v souvislosti s ním nezbytné“, a proto by mohla být vyňata z odpovídajícího posouzení podle čl. 6 odst. 3. Nicméně pravděpodobné účinky těchto opatření, jako je přesun rybolovných činností v rámci téže nebo do jiných lokalit sítě Natura 2000 nebo účinky úpravy lovného zařízení prospěšné jednomu chráněnému druhu v lokalitě, které ale může mít nepříznivý vliv na jiný druh, by měly být pečlivě prozkoumány a případně posouzeny.

9. Ustanovení čl. 6 odst. 3 směrnice o stanovištích se může vztahovat pouze na plány nebo projekty, které mají být schváleny orgány členských států, a nikoli na plány nebo projekty přijaté Evropskou unií.

5.3. **Co je „odpovídající posouzení“?**

Pokyny Komise k provádění článku 6 doporučují, aby byl při posuzování kladen důraz na objektivní prokázání (s podpůrnými důkazy), že pravděpodobně nebude významný vliv na lokalitu sítě Natura 2000 (předběžné posouzení) z hlediska cílů její ochrany nebo že nebude nepříznivý vliv na celistvost lokality sítě Natura 2000 (odpovídající posouzení). Odpovídající posouzení se proto zaměřuje konkrétně na dopad na druhy a/nebo přírodní stanoviště, pro něž byla daná lokalita určena.

1. Aby bylo splněno ustanovení čl. 6 odst. 3, musí příslušné posouzení obsahovat úplné, přesné a konečné závěry, které mohou odstranit všechny důvodné vědecké pochybnosti o účincích na lokalitu z hlediska cílů její ochrany ([73]).

2. Musí se zaměřit na důsledky plánu nebo projektu pro lokalitu z hlediska cílů ochrany lokality.

3. Měly by se proto brát v úvahu druhy, které jsou pro dotčené stanoviště typické, nebo druhy, které jsou součástí potravních řetězců, na nichž závisí cílový rys lokality ([74]). V této souvislosti by mělo být užitečné zvážit zavedení holistického přístupu k řízení lokality, který by zohledňoval celý ekosystém. To by mohlo vést k rychlejší obnově a větší odolnosti ekosystému vůči životnímu prostředí.

4. Přestože odpovídající posouzení může být součástí posouzení vlivů na životní prostředí, jak vyžaduje směrnice EIA, nebo strategického posouzení vlivů na životní prostředí, jak vyžaduje směrnice o strategickém posuzování vlivů na životní prostředí (směrnice SEA) ([75]), nebo může být provedeno souběžně s tímto procesem, musí být jasně odlišitelné od těchto jiných posouzení, neboť závěry odpovídajícího posouzení (tj. zda lze zjistit, že daná činnost negativně neovlivní celistvost lokality) rozhodují o povolení, jak je stanoveno v čl. 6 odst. 3 druhé větě.

5. Plány a projekty, které nespadají do lokalit sítě Natura 2000, budou přesto vyžadovat odpovídající posouzení s ohledem na cíle ochrany dané lokality, pokud existuje pravděpodobnost významného vlivu na tyto lokality. V případě rybolovu by byla příkladem rybolovná činnost probíhající mimo lokalitu sítě Natura 2000, která způsobuje tvorbu sedimentárních sloupců majících významný vliv na společenstva bentických organismů, která jsou v této lokalitě chráněná, popřípadě rybolovná činnost mimo lokalitu, která má poškozující vliv na populace druhů v této lokalitě chráněných z důvodu jejich vysoce mobilní povahu.

6. Odpovídající posouzení by mělo ve svém důsledku příslušným orgánům umožnit ujistit se o tom, zda plán nebo projekt nebude mít nepříznivý vliv na celistvost dotčené lokality ([76]) s ohledem na cíle její ochrany.

([73]) Např. rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 20. září 2007, Komise Evropských společenství vs. Italská republika, C-304/05, EU:C:2007:532, bod 69.

([74]) Evropská Komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS)*, Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245.Viz kapitola 4.6.5, str. 48.

([75]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES ze dne 27. června 2001 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (Úř. věst. L 197, 21.7.2001, s. 30).

([76]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS)*, Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 4.6.4, str. 46–47.

Příklady použití čl. 6 odst. 3 na rybolovné činnosti

Poté, co byl v **Irsku** v roce 2021 předložen návrh plánu Natura v oblasti rybolovu, který stanoví opatření pro řízení, jež mají přijmout majitelé plavidel s povolením k lovu srdcovek jedlých (*Cerastoderma edule*)) v zátoce Dundalk (SPA IE0004026 a SAC IE0000455), rozhodl ministr pro zemědělství, výživu a mořské prostředí, že je třeba provést odpovídající posouzení návrhu plánu v souladu s čl. 6 odst. 3 směrnice o stanovištích.

Zprávu o odpovídajícím posouzení vypracoval Námořní institut a zpráva a přílohy, včetně samotného návrhu plánu Natura pro rybolov, byly zveřejněny pro účely šestitýdenní veřejné konzultace.

Po obdržení všech vyjádření nebo připomínek a ve spojení s výsledky odpovídajícího posouzení se ministr rozhodl přijmout upravenou verzi plánu Natura pro rybolov. Pro více informací viz příloha 7.

V **Nizozemsku** byla v roce 2024 podána nová žádost o povolení lovu břitky *(Ensis)* v několika lokalitách sítě Natura 2000 nizozemskému ministerstvu pro zemědělství, přírodu a kvalitu potravin. Aby mohla být taková žádost o povolení posouzena, musí být doplněna odpovídajícím posouzením, které popisuje případné nepříznivé účinky činnosti na cíle ochrany dotčených lokalit sítě Natura 2000 nebo na přírodní charakteristiky těchto lokalit.

Na základě závěrů odpovídajícího posouzení bylo rozhodnuto udělit povolení k lovu břitky *(Ensis)* v určitých oblastech lokalit sítě Natura 2000 za určitých podmínek. Povolení platí šest let. Poté musí být podána nová žádost o povolení, ke které se přiloží nové odpovídající posouzení. Pro více informací viz příloha 7.

5.4. **Co je „významný vliv“?**

1. Pojem „významný“ je třeba vykládat objektivně.

2. Významnost vlivu je třeba určit ve vztahu ke konkrétním rysům a podmínkám životního prostředí lokality, které se plán nebo projekt dotýká, přičemž se přihlédne zejména k cílům ochrany lokality a jejím ekologickým charakteristikám ([77]).

3. Odpovídající posouzení s ohledem na cíle ochrany lokality je nutné vždy, pokud existují důvodné pochybnosti o neexistenci významných nepříznivých účinků ([78]).

4. Toto posouzení, zda mohou být nepříznivě ovlivněny cíle ochrany lokality, musí vycházet z nejlepších konsolidovaných vědeckých poznatků v dané oblasti.

5. V souvislosti s rybolovem pravděpodobně nastanou okolnosti, kdy nebudou k dispozici dostatečné vědecké poznatky o pravděpodobných účincích, například v souvislosti s novými metodami rybolovu, změnou intenzity stávajících rybolovných činností, stávajícím lovným zařízením, které se používá novým způsobem, nebo v případě méně prozkoumaných interakcí. Za těchto okolností SDEU rozhodl, že v případě pochybností o neexistenci významných vlivů musí být provedeno odpovídající posouzení s ohledem na cíle ochrany lokality a že určení vlivů musí vycházet ze zásady předběžné opatrnosti ([79]).

([77]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 4.5.2, str. 40–41.

([78]) Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 20. září 2007, Komise Evropských společenství vs. Italská republika, C-304/05, EU:C:2007:532, bod 69.

([79]) Viz např. rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 7. září 2004, Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee a Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels vs. Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, C-127/02, EU:C:2004:482, body 39 až 44.

6. Podle zásady předběžné opatrnosti riziko významného vlivu existuje, pokud na základě objektivních informací nelze vyloučit, že plán nebo projekt bude mít na dotčenou lokalitu významný vliv ([80]).

7. Minimalizace škod (např. minimalizace dopadu konkrétních lovných zařízení) v rámci současných technologických možností nestačí k tomu, aby bylo možné konstatovat, že nedojde k významnému ovlivnění. Soudní dvůr se například domníval, že „povinnost ověřit, zda je vážné poškození, kterému nelze současnou technologií zabránit, sníženo na minimum, nezaručuje, že takový projekt takovou škodu nezpůsobí“ ([81]).

8. Existuje mnoho studií, které zkoumají potenciální účinky komerčního a rekreačního rybolovu na mořskou biologickou rozmanitost v evropských vodách a podávají o nich zprávy, které mohou být použity pro účely odpovídajícího posouzení rybolovných činností. Patří mezi ně studie interakcí se stanovišti a druhy, které jsou chráněnými prvky mořských lokalit sítě Natura 2000 ([82]). Několik členských států, které takové analýzy provedly, shrnulo své závěry do tabulek, které uvádějí, zda se očekává, že různé metody rybolovu budou mít významný vliv na prvky sítě Natura 2000 (viz kapitola 4 a příloha 5).

9. Sledování účinnosti přijatých zmírňujících opatření nelze považovat za dostatečné pro zajištění splnění povinnosti stanovené v čl. 6 odst. 3 směrnice o stanovištích ([83]), neboť „ke dni přijetí rozhodnutí o povolení realizace projektu nesmí existovat žádné důvodné vědecké pochybnosti o neexistenci nepříznivých účinků na celistvost dotčené lokality“ ([84]).

5.5. **Co jsou kombinované účinky?**

1. Při určování pravděpodobných významných vlivů by se při posuzování daného plánu nebo projektu měla vzít v úvahu také jakákoli kombinace s jinými plány a/nebo projekty, aby se zohlednily možné kumulativní dopady.

2. Ustanovení o kombinovaných účincích se týká jiných plánů nebo projektů, které již byly dokončeny, plánů nebo projektů, které jsou schváleny, ale nejsou dokončeny, a plánů nebo projektů, které jsou momentálně navrhovány ([85]), a to i v případě, že tyto plány nebo projekty předchází datu provedení směrnice o stanovištích ([86]).

3. Do působnosti těchto ustanovení spadají také různé typy plánů a projektů. To znamená, že použití čl. 6 odst. 3 vyžaduje nejen posouzení plánů a projektů v oblasti rybolovu, které by mohly mít významný vliv na určitou lokalitu Natura 2000, ale také všech pravděpodobných účinků vyplývajících z kombinace s jinými typy plánů a projektů, jako jsou práce na ochraně pobřeží, výstavba větrných elektráren na moři a sdruženými hloubicími pracemi.

([80]) Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 20. října 2005, Komise Evropských společenství vs. Spojené království Velké Británie a Severního Irska, C-6/04, EU:C:2005:626, bod 54;
Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 13. prosince 2007, Komise Evropských společenství vs. Irsko, C-418/04, EU:C:2007:780, body 226 až 227.

([81]) Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 10. ledna 2006, Komise Evropských společenství vs. Spolková republika Německo, C-98/03, EU:C:2006:3, bod 43.

([82]) https://circabc.europa.eu/ui/group/00564ca7-9d16-4b81-bac5-b35fcb84aa33/library/867a9264-31df-4f7e-afd8-9c9e78cc477b/details.

([83]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 26. dubna 2017, Evropská komise vs. Spolková republika Německo, C-142/16, EU:C:2017:301, body 42 až 43.

([84]) Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 26. října 2006, Komise Evropských společenství vs. Portugalská republika, C-239/04, EU:C:2006:665, bod 24.

([85]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 4.5.3, str. 41.

([86]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 26. dubna 2017, Evropská komise vs. Spolková republika Německo, C-142/16, EU:C:2017:301, bod 61.

4. Tímto způsobem by měly být analyzovány kumulativní účinky vyplývající z plánů a projektů realizovaných v různých měřítkách a potenciální účinky mnoha projektů malého rozsahu a různých typů plánů a projektů, bez ohledu na to, zda je pravděpodobné, že budou mít významný vliv jednotlivě.

5. Hlavním problémem může být řešení mnoha dalších plánů a projektů nebo nedostatek údajů. Za těchto okolností je třeba vycházet z nejlepších vědeckých poznatků, a pokud takové údaje nebo poznatky chybí nebo jsou nedostačující, je třeba uplatnit zásadu předběžné opatrnosti ([87])..

6. Územní plány námořních prostor podle směrnice 2014/89/EU, které zahrnují nebo mohou ovlivnit lokality sítě Natura 2000, musí podléhat čl. 6 odst. 3 ([88]). Činnosti obsažené v plánech, včetně rybolovu, by měly být posuzovány, a to i v širším geografickém měřítku, s přihlédnutím ke kumulativním účinkům přesahujícím námořní hranice. To může vyžadovat získání informací od jiných členských států.

7. Posouzení kombinovaných účinků s plány a projekty rybolovu může rovněž vyžadovat zohlednění plánů a projektů, které se uskutečňují v různých časových měřítkách (např. letní a zimní rybolov), zaměřují se na různé zeměpisné oblasti (např. písečné břehy a přilehlé útesy) nebo jsou prostorově odděleny ve stejné zeměpisné oblasti (např. na stanovištích s bentickými a pelagickými společenstvími).

8. Rybolov je ze své podstaty přeshraniční. Provozovatelé rybolovu v EU fungují v rámci SRP, přičemž plavidla plující pod vlajkou členských států disponují zvláštními právy a přístupem k určitým druhům rybolovu jak ve svých vodách, tak ve vodách jiných členských států. Úmluva z Espoo ([89]), která je v EU prováděna prostřednictvím směrnic EIA a SEA, vyžaduje, aby byly při posuzování zohledněny přeshraniční účinky. Je tedy zřejmé, že v příslušných posouzeních podle čl. 6 odst. 3 musí být zohledněny i přeshraniční účinky. Tyto účinky mohou vznikat prostorově, např. v důsledku rybolovných činností ve vodách jednoho členského státu, které mají vliv na stanoviště a druhy sítě Natura 2000 v jiném členském státě, nebo v případě, že loďstvo jednoho členského státu loví v lokalitě sítě Natura 2000 jiného členského státu.

9. V případě rybolovu bude komplexní posouzení kombinovaných účinků mimo teritoriální vody, tj. také v oblasti, v níž členský stát vykonává soudní pravomoc (a v některých případech v oblasti 6–12 námořních mil, kde existují zvláštní ujednání o přístupu v souladu s článkem 5 a přílohou I nařízení o SRP), s největší pravděpodobností vyžadovat zvážení plánů a projektů z více než jednoho členského státu. Může být také relevantní pro posouzení kombinovaných účinků s plány a projekty v oblastech mimo národní jurisdikci.

5.6. **Co je „celistvost lokality“?**

1. Celistvost lokality zahrnuje její základní vlastnosti a ekologické funkce ([90]).

([87]) Např. rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 20. října 2005, Komise Evropských společenství vs. Spojené království Velké Británie a Severního Irska, C-6/04 EU:C:2005:626, bod 54;
Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 13. prosince 2007, Komise Evropských společenství vs. Irsko, C-418/04, EU:C:2007:780, bod 226.

([88]) Viz 15. a 23. bod odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/89/EU ze dne 23. července 2014, kterou se stanoví rámec pro územní plánování námořních prostor (Úř. věst. L 257, 28.8.2014, s. 135).

([89]) Úmluva EhK OSN o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států https://www.unece.org/env/eia/eia.html.

([90]) Evropská Komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 4.6.4, str. 46–47.

2. Vlivy na celistvost lokalit sítě Natura 2000 musí být posuzovány ve vztahu k cílům ochrany stanoveným zvlášť pro každé chráněné stanoviště, komplex stanovišť, typické druhy těchto stanovišť ([91]) a/nebo populace druhů, pro které jsou dané lokality určeny.

3. Celistvost lokality bude rovněž vyžadovat zohlednění uceleného souhrnu ekologické struktury lokality, její funkce a ekologických procesů na celém jejím území. Lze mít rovněž za to, že to znamená odolnost nebo schopnost vyvíjet se způsobem, který je příznivý pro ochranu ([92]).

4. Podle ustanovení čl. 6 odst. 4 nemohou vnitrostátní orgány „povolit zásahy, u nichž existuje riziko trvalého poškození ekologických charakteristik lokalit, na nichž se nacházejí prioritní typy přírodních stanovišť“ ([93]). Kromě toho „trvalá a nenapravitelná ztráta celého prioritního typu přírodního stanoviště nebo jeho části, jehož zachování bylo cílem, který odůvodnil vyhlášení lokality …, nepříznivě ovlivní celistvost této lokality. Pro účely tohoto posouzení by měla být uplatněna zásada předběžné opatrnosti“ ([94]). Logika takového výkladu by se vztahovala i na neprioritní typy stanovišť a na stanoviště druhů ([95]).

Příklad účinků na celistvost lokality

V souvislosti s rybolovnou činností může být celistvost lokality negativně ovlivněna například používáním vlečných zařízení pro lov při dně, o nichž je známo, že oslabují strukturální komplexnost některých stanovišť s měkkými sedimenty a vedou ke změnám, pokud jde o dominantní a typické druhy.

Odstranění dravých ryb může ovlivnit celistvost lokality například také tím, že dojde ke změnám v hustotě populace mořských ježků. Jedním z důsledků může být fázový posun od strukturně složitých společenstev v pokrývkách makroskopických řas k „neplodným místům s převahou mořských ježků“ v oblastech, kde dříve dominoval páteřkovec (*Cystoseira*) nebo chaluhové lesy ([96]).

5.7. **Vztah mezi ustanovením čl. 6 odst. 2 a odst. 3**

1. Cílem čl. 6 odst. 2 i 3 je zajistit stejnou úroveň ochrany přírodních stanovišť a stanovišť druhů ([97]).

2. Ustanovení čl. 6 odst. 2 se vztahuje na lokalitu vždy, zatímco ustanovení čl. 6 odst. 3 se použijí pouze tehdy, pokud se navrhuje plán nebo projekt, který může mít na lokalitu významný vliv.

3. Opatření přijatá podle čl. 6 odst. 2 mohou uplatňování čl. 6 odst. 3 usnadnit. Například posouzení rizik, jehož cílem je zjistit, které rybolovné činnosti by mohly mít negativní dopad na druhy a stanoviště v dané lokalitě chráněné, a proto se na ně vztahuje čl. 6 odst. 2, by mohla pomoci při prověřování plánů a projektů zahrnujících tytéž činnosti z hlediska pravděpodobnosti, že budou mít významný vliv na celistvost lokality, jako aspekt předběžného šetření (screeningu) pro potřeby odpovídajícího posouzení.

([91]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS)*, Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 4.6.5, str. 48.

([92]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS)*, Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 4.6.4, str. 46–47.

([93]) Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 11. dubna 2013, Peter Sweetman a další vs. An Bord Pleanála. *Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Nejvyšším soudem (Irsko)*, C-258/11, EU:C:2013:220, bod 43.

([94]) Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 11. dubna 2013, Peter Sweetman a další vs. An Bord Pleanála. *Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Nejvyšším soudem (Irsko)*, C-258/11, EU:C:2013:220, body 46 až 48.

([95]) Evropská komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS)*, Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 4.6.4, str. 46–47.

([96]) Např. Filbee-Dexter, K. a Scheibling, R.E., *Sea urchin barrens as alternative stable states of collapsed kelp ecosystems*, Marine Ecology Progress Series, sv. 495, 2014, s. 1–25, doi: 10.3354/meps10573.

([97]) Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 24. listopadu 2011, Evropská komise vs. Španělské království, C-404/09, EU:C:2011:768, bod 142.

4. Podobně by se díky omezení konkrétních rybolovných činností, jako je regulace jejich rozsahu, intenzity nebo způsobu provozování, stanovená na základě takového posouzení rizik s cílem zabránit zhoršování stavu stanovišť a významnému vyrušování druhů, mohla vyloučit nebo snížit potřeba stanovení dalších zmírňujících opatření jako výsledek odpovídajícího posouzení podle čl. 6 odst. 3. Pro ověření přístupu k těmto opatřením a jejich dostatečnosti s ohledem na cíle ochrany lokality a charakteristiky navrhovaného plánu nebo projektu však bude nakonec nutné provést zvláštní posouzení konkrétní lokality sítě Natura 2000.

5. Je-li k zajištění souladu s ustanoveními čl. 6 odst. 2 nezbytné posouzení plánu nebo projektu, je třeba je provést v souladu s požadavky čl. 6 odst. 3 ([98]). Jedná se o případ, kdy byl projekt nebo činnost povoleny před zařazením lokalit na seznam lokalit významných pro Společenství nebo před jejich označením jako zvláště chráněných oblastí a na něž se nevztahuje povinnost posouzení jejich důsledků pro typy stanovišť a druhy podle čl. 6 odst. 3, ale jejichž účinky by mohly nepříznivě ovlivnit celistvost těchto lokalit.

6. **Použití čl. 6 odst. 4 směrnice o stanovištích na rybolovné činnosti**

Čl. 6 odst. 4

Pokud navzdory negativnímu výsledku posouzení důsledků pro lokalitu musí být určitý plán nebo projekt z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru, přesto uskutečněn a není-li k dispozici žádné alternativní řešení, zajistí členský stát veškerá kompenzační opatření nezbytná pro zajištění ochrany celkové soudržnosti sítě Natura 2000. O přijatých kompenzačních opatřeních uvědomí Komisi.

Jestliže se na dotyčné lokalitě vyskytují prioritní typy přírodních stanovišť a/nebo prioritní druhy, pak mohou být uplatněny pouze důvody související s ochranou lidského zdraví a veřejné bezpečnosti s nesporně příznivými důsledky mimořádného významu pro životní prostředí nebo jiné naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu podle stanoviska Komise.

Ustanovení čl. 6 odst. 4 povoluje výjimky z obecného pravidla stanoveného v čl. 6 odst. 3, jeho použití však není automatické. Je na vnitrostátním orgánu, aby rozhodl, zda lze použít podmínky pro odchylku od čl. 6 odst. 3 v případě, kdy se v odpovídajícím posouzení dospělo k závěru, že plán nebo projekt budou mít nepříznivý účinek na celistvost dotčené lokality, nebo v případě, existují-li pochybnosti ohledně neexistence takovýchto nepříznivých účinků.

6.1. **Kdy se použije ustanovení čl. 6 odst. 4 směrnice o stanovištích?**

1. Pokud na základě příslušného posouzení plánů nebo projektů nelze dospět k závěru, že nedojde k narušení celistvosti dotčených lokalit, mohou příslušné orgány tyto plány nebo projekty schválit pouze tehdy, pokud je požádáno o výjimku v souladu s ustanoveními čl. 6 odst. 4.

2. V oblasti rybolovu by se to mělo týkat rybolovných činností, které mají významný dopad na lokalitu sítě Natura 2000, což se prokazuje postupem podle čl. 6 odst. 3.

3. Tři klíčové požadavky pro použití čl. 6 odst. 4, které musí být splněny a doloženo, že:

   — byly zváženy alternativy a lze prokázat, že verze předložená ke schválení je nejméně poškozující pro dané stanoviště, druhy a celistvost lokality sítě Natura 2000;

([98]) Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 14. ledna 2016, Grüne Liga Sachsen eV a další vs. Freistaat Sachsen, C-399/14, EU:C:2016:10, bod 54.

— existují naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu, včetně „důvodů sociálního a ekonomického charakteru“;

— byla zavedena veškerá kompenzační opatření nezbytná k ochraně celkové soudržnosti sítě Natura 2000.

6.2. **Co jsou „alternativní řešení“?**

1. Alternativní řešení se mohou týkat alternativního návrhu projektu, různých měřítek nebo širších možností ohledně dosažení stejného celkového cíle.

2. Prověření alternativních řešení podle čl. 6 odst. 4 zahrnuje tyto úkoly:

— identifikace alternativních řešení;

— srovnávací posouzení zvažovaných alternativ;

— odůvodnění absence alternativ, které lze zvážit podle čl. 6 odst. 4 (je-li to relevantní).

3. Ekonomické náklady na opatření, jež by mohla v rámci posouzení alternativ přicházet v úvahu, nemohou být samy o sobě rozhodující pro volbu alternativních řešení ([99]).

4. Neexistenci alternativ je třeba prokázat před posouzením toho, zda je plán nebo projekt nezbytný z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu ([100]).

5. V případě rybolovných činností by mělo být například prokázáno, že druh, na který se rybolov zaměřuje, nelze ulovit jiným lovným zařízením, které nemá významný dopad na lokalitu, že jej nelze ulovit v jiné oblasti mimo lokalitu sítě Natura 2000 a že k dosažení cíle zajištění potravy nelze využít jiné druhy.

6.3. **Co jsou „naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu“?**

1. Příklady takových naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu jsou lidské zdraví, veřejná bezpečnost a příznivé důsledky mimořádného významu pro životní prostředí.

2. Veřejné zájmy se mohou projevovat na celostátní, regionální nebo místní úrovni. Cíle směrnice v oblasti ochrany lze vyvažovat pouze v kontextu veřejného zájmu, a to bez ohledu na to, zda je prosazují veřejné nebo soukromé subjekty. Projekty vypracované soukromými subjekty lze tudíž brát v úvahu pouze v případě, kdy veřejné zájmy prokazatelně splňují.

3. Veřejný a převažující zájem znamená, že plán nebo projekt musí být natolik důležitý, aby bylo možné je zvážit ve vztahu k cíli směrnice, kterým je ochrana přírodních stanovišť a volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Veřejný zájem může být převažující pouze tehdy, pokud se jedná o dlouhodobý zájem.

4. Je-li zasažen prioritní typ přírodního stanoviště nebo prioritní druh, pak jako naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu mohou být podle čl. 6 odst. 4 směrnice o stanovištích uplatněny pouze důvody související s ochranou lidského zdraví nebo veřejné bezpečnosti, nebo s nesporně příznivými důsledky mimořádného významu pro životní prostředí. Z jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu je nutné stanovisko Komise.

([99]) Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 14. ledna 2016, Grüne Liga Sachsen eV a další vs. Freistaat Sachsen, C-399/14, EU:C:2016:10, bod 77.

([100]) Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 26. října 2006, Komise Evropských společenství vs. Portugalská republika, C-239/04, EU:C:2006:665, body 36 až 39.

5. V pobřežních oblastech, které jsou silně závislé na rybolovu, může takový veřejný zájem sociální nebo hospodářské povahy souviset s významem rybolovu coby hlavním nebo výhradním zdrojem zaměstnanosti a příjmů pro místní komunitu.

6.4. **Co jsou „kompenzační opatření“?**

1. Kompenzační opatření jsou opatření, která jsou specifická pro daný projekt nebo plán a která doplňují opatření řešící běžné povinnosti vyplývající ze směrnice o stanovištích a směrnice o ptácích.

2. Kompenzační opatření lze uvážit pouze v rámci čl. 6 odst. 4.

3. Jsou nezávislá na projektu (včetně případných souvisejících zmírňujících opatření).

4. Mají vyrovnat zbytkové nepříznivé účinky plánu nebo projektu, aby byla zachována celková ekologická soudržnost sítě Natura 2000.

5. Kompenzační opatření, která jsou vhodná nebo nezbytná k vyrovnání nepříznivých účinků na lokalitu sítě Natura 2000 (tj. navíc k tomu, co se již vyžaduje podle směrnic), mohou zahrnovat vytváření stanovišť, obnovu stanovišť, posilování populace, opětovné vysazování druhů atd. Je třeba poznamenat, že v mořském prostředí může být znovuobnova stanovišť nejistá a náročná (zejména ve velkém územním měřítku), nákladná a může trvat desítky let.

6. Výsledku kompenzačních opatření je třeba v zásadě dosáhnout ve chvíli, kdy je v dotčené lokalitě zaznamenáno poškození. Za určitých podmínek, kdy toho nelze plně dosáhnout, se může požadovat dodatečná kompenzace za dočasné ztráty ([101]).

7. Vyhlášení nových lokalit sítě Natura 2000, která jsou součástí kompenzačních opatření, musí být Komisi předložena před provedením opatření a před realizací projektu, avšak po jeho povolení. Nová vyhlášení by měla splňovat podmínky pro vyhlášení podle příslušných kritérií směrnice o stanovištích a směrnice o ptácích a měla by být zpřístupněna Komisi prostřednictvím zavedených postupů pro seznamy EU pro označování lokalit typu LVS a ZCHO.

7. **Použití článku 6 směrnice o stanovištích a článku 4 směrnice o ptácích v rámci společné rybářské politiky**

Zachování biologických mořských zdrojů v rámci Srp spadá do výlučné pravomoci Evropské Unie podle čl. 3 odst. 1 písm. d) Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU). Opatření pro dodržování článku 6 směrnice o stanovištích a článku 4 směrnice o ptácích ze strany členských států, pokud jde o komerční a rekreační rybolov v mořských vodách, musí být proto přijímána podle pravidel a postupů SRP ([102]).

Cílem pravidel SRP je zajistit udržitelné využívání a zachování mořských biologických zdrojů tím, že zahrnují ustanovení zaměřená na snížení dopadu rybolovu na mořský ekosystém, např. zamezení vedlejším úlovkům citlivých druhů nebo omezení dopadu lovných zařízení na citlivá stanoviště mořského dna. K tomuto účelu lze využít mnoho nástrojů SRP pro řízení rybolovných činností podle různých nařízení o rybolovu, a to jak s cílem zajistit soulad s pravidly a postupy SRP, tak s příslušnými povinnostmi členských států podle směrnice o mořském prostředí, směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích.

([101]) Evropská Komise: Generální ředitelství pro životní prostředí, *Managing Natura 2000 sites – The provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Správa lokalit sítě Natura 2000 – Ustanovení článku 6 směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS*), Úřad pro publikace, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Viz kapitola 5.4.3, strany 60–61.

([102]) Základní pravidla, která se použijí, jsou stanoveny v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1380/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné rybářské politice, o změně nařízení Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutí Rady 2004/585/ES (Úř. věst. L 354, 28.12.2013, s. 22).

Opatření na ochranu rybolovu přijímá EU v zásadě řádným legislativním postupem (spolurozhodování), nebo pokud je to stanoveno, Rada v souladu s čl. 43 odst. 3 SFEU ([103]), popřípadě Komise prostřednictvím aktů v přenesené pravomoci nebo prováděcích aktů na základě zmocnění z několika aktů v oblasti rybolovu. Některá z těchto opatření mohou být relevantní pro lokality Natura 2000, které chrání druhy a stanoviště uvedené ve směrnici o ptácích a směrnici o stanovištích. Takovými opatřeními jsou například zákaz nebo omezení používání některých lovných zařízení a metod, jako jsou výbušniny, perkusní nástroje, drapáky ke sběru korálů a drapáky nebo unášené tenatové sítě ([104]), nebo zákaz rybolovu s některými mobilními kontaktními zařízeními pro lov při dně ve Středozemním moři nad porosty posidonie mořské (*Posidonia oceanica*) a jiných mořských travin a nad korálovými stanovišti a chaluhovými porosty ([105]). Zákaz rybolovu pod určitou hloubku v oblastech, kde se vyskytují nebo mohou vyskytovat zranitelné mořské ekosystémy ([106]), může být relevantní i pro lokality Natura 2000. Tato opatření proto mohou představovat výchozí bod pro úvahy o tom, jak mohou členské státy dále doplnit stávající opatření SRP o dodatečná opatření k provádění ochranných opatření v lokalitách sítě Natura 2000, která jsou vyžadována článkem 4 směrnice o ptácích a článkem 6 směrnice o stanovištích.

V některých případech a za určitých podmínek jsou členské státy oprávněny přijímat vnitrostátní ochranná opatření s dopadem na rybolovné činnosti (viz kapitola 7.1). Rozsah těchto opatření a podmínky pro jejich uplatnění jsou stanoveny v právních předpisech o SRP (např. nařízení o SRP, nařízení o technických opatřeních ([107]) a nařízení o Středomoří ([108])).

SRP zajišťuje, aby rybářská plavidla Unie měla rovný přístup do všech vod a ke zdrojům ve všech vodách Unie kromě těch, které jsou uvedeny v článku 5 nařízení o SRP ([109]). To znamená, že pokud se opatření nezbytná pro dosažení souladu s článkem 6 směrnice o stanovištích a článkem 4 směrnice o ptácích týkají plavidel jiných členských států, musí se tato opatření vztahovat na všechna plavidla EU, aby se zabránilo diskriminaci a byla účinná.

Za tímto účelem umožňuje SRP členským státům navrhovat opatření v rámci SRP prostřednictvím tzv. společného doporučení v souvislosti s regionalizací ([110]). Komise přijímá tato opatření prostřednictvím nařízení v přenesené pravomoci ([111]), přičemž zohledňuje veškerá dostupná vědecká doporučení a v souladu s podmínkami stanovenými v právních předpisech (viz kapitola 7.2).

([103]) Rada přijme na návrh Komise opatření týkající se stanovení cen, dávek, podpor a množstevních omezení a stanovení a přidělení rybolovných práv.

([104]) Viz článek 7 a. 9 nařízení (EU) 2019/1241.

([105]) Viz čl. 4 odst. 1 a 2 nařízení Rady (ES) č. 1967/2006.

([106]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2336 ze dne 14. prosince 2016, kterým se stanoví zvláštní podmínky rybolovu hlubinných populací v severovýchodním Atlantiku a ustanovení pro rybolov v mezinárodních vodách severovýchodního Atlantiku a kterým se zrušuje nařízení Rady (ES) č. 2347/2002 (Úř. věst. L 354, 23.12.2016, s. 1);
Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/1614 ze dne 15. září 2022, kterým se určují stávající oblasti hlubinného rybolovu a sestavuje seznam oblastí, v nichž se vyskytují nebo pravděpodobně vyskytují citlivé mořské ekosystémy C/2022/6470 (Úř. věst. L 242, 19.9.2022, s. 1).

([107]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1241 ze dne 20. června 2019 o zachování rybolovných zdrojů a ochraně mořských ekosystémů pomocí technických opatření, o změně nařízení Rady (ES) č. 1967/2006, (ES) č. 1224/2009 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1380/2013, (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973, (EU) 2019/472 a (EU) 2019/1022 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 894/97, (ES) č. 850/98, (ES) č. 2549/2000, (ES) č. 254/2002, (ES) č. 812/2004 a (ES) č. 2187/2005 PE/59/2019/REV/1 (Úř. věst. L 198, 25.7.2019, s. 105).

([108]) Nařízení Rady (ES) č. 1967/2006 ze dne 21. prosince 2006 o opatřeních pro řízení udržitelného využívání rybolovných zdrojů ve Středozemním moři, o změně nařízení (EHS) č. 2847/93 a o zrušení nařízení (ES) č. 1626/94 (Úř. věst. L 409, 30.12.2006, s. 11).

([109]) V souladu s podmínkami stanovenými v čl. 5 odst. 2 a 3 nařízení (EU) č. 1380/2013 mohou členské státy omezit přístup do svých zón o šířce 12 námořních mil. Omezení jsou uvedena v příloze I nařízení.

([110]) Článek 18 nařízení (EU) 1380/2013 (nařízení o SRP).

([111]) Nařízení v přenesené pravomoci přijímá Evropská komise na základě pověření obsaženého v textu právního předpisu EU.

V některých případech může Komise přijmout nebo iniciovat přijetí příslušných opatření. Například v případě neexistence společného doporučení musí Komise v naléhavých případech a za určitých podmínek přijmout opatření navržená členskými státy, bez nichž je ohroženo dosažení cílů spojených se zavedením ochranných opatření a realizace záměrů členského státu ([112]). Tato opatření platí po omezenou dobu ([113]). Rovněž, pokud se na společném doporučení, které má být předloženo Komisi, všechny státy neshodnou ve lhůtě uvedené v článku 11 nařízení o SRP, nebo pokud se má za to, že společné doporučení není v souladu s požadavky v něm stanovenými, může Komise předložit návrh v souladu se Smlouvou ([114]).

7.1. **Opatření, která mohou členské státy přijmout na vnitrostátní úrovni**

Členské státy mohou přijmout vnitrostátní opatření založená na ustanoveních právních předpisů o SRP za předpokladu, že jsou slučitelná s cíli stanovenými v článku 2 nařízení o SRP, nejsou diskriminační a jsou alespoň stejně přísná jako opatření podle práva EU.

7.1.1. **Vnitrostátní opatření podle nařízení o společné rybářské politice**

Článek 11 nařízení o SRP poskytuje hlavní konkrétní rámec pro členské státy, aby zavedly opatření pro řízení rybolovu, která jsou nezbytná k dosažení souladu s článkem 6 směrnice o stanovištích a článkem 4 směrnice o ptácích a která jsou použitelná na vody spadající pod jejich svrchovanost nebo jurisdikci.

Ustanovení čl. 11 odst. 1 umožňuje členským státům přijmout ochranná opatření ve svých lokalitách Natura 2000, pokud tato opatření nemají nepříznivý vliv na plavidla z jiných členských států, za předpokladu, že tato opatření jsou slučitelná s cíli stanovenými v článku 2 nařízení o SRP a jsou nezbytná pro splnění povinností členských států podle právních předpisů EU v oblasti životního prostředí (čl. 13 odst. 4 směrnice o mořském prostředí, článek 4 směrnice o ptácích nebo článek 6 směrnice o stanovištích).

Podle článku 19 nařízení o SRP může členský stát přijmout opatření k zachování populací ryb ve vodách EU. Ta by se vztahovala pouze na rybářská plavidla plující pod jeho vlajkou.

Podle článku 20 nařízení o SRP může členský stát přijmout nediskriminační opatření k zachování a řízení populací ryb a k udržení nebo zlepšení stavu mořských ekosystémů z hlediska ochrany v okruhu 12 námořních mil od svých základních linií. To je však povoleno pouze v případě, že EU nepřijala opatření zaměřená na ochranu, zachování a řízení konkrétně pro tuto oblast, popřípadě opatření konkrétně řešící problém označený dotčeným členským státem.

Pokud by tato opatření mohla mít nepříznivý vliv na rybářská plavidla jiných členských států, musí být přijata pouze po konzultaci s Komisí, příslušnými členskými státy a příslušnými poradními sbory ([115]).

A konečně, článek 13 nařízení o SRP zmocňuje členské státy k tomu, aby za určitých podmínek přijaly mimořádná opatření na základě důkazů o vážném ohrožení zachování mořských biologických zdrojů nebo mořského ekosystému, které vyžaduje okamžitou akci. Například v lednu 2024 přijaly francouzské orgány „mimořádné opatření“ podle čl. 13 odst. 1 nařízení o SRP. Cílem opatření bylo chránit malé kytovce zavedením jednoměsíčního zákazu rybolovu pomocí určitých lovných zařízení ve francouzských vodách Biskajského zálivu pro všechny členské státy ([116]).

([112]) Čl. 11 odst. 4 nařízení (EU) 1380/2013 (nařízení o SPR).
([113]) Čl. 11 odst. 5 nařízení (EU) 1380/2013 (nařízení o SRP).
([114]) Čl. 11 odst. 3 nařízení (EU) 1380/2013 (nařízení o SRP).
([115]) Poradní sbory jsou organizace vedené zúčastněnými stranami, které poskytují Komisi a zemím EU doporučení v záležitostech týkajících se řízení rybolovu.
([116]) Arrêté du 17 janvier 2024 établissant des mesures spatio-temporelles pour les navires battant pavillon étranger, visant la réduction des captures accidentelles de petits cétacés dans le golfe de Gascogne pour l'année 2024, NOR: TREC2401621A, ELI: https://www.legifrance.gouv.fr/eli/arrete/2024/1/17/TREC2401621A/jo/texte, JORF n°0014 du 18 janvier 2024.

7.1.2. **Vnitrostátní opatření podle nařízení o technických opatřeních**

Podle čl. 11 odst. 4 nařízení o technických opatřeních může členský stát na základě nejlepších dostupných vědeckých stanovisek zavést pro plavidla plující pod jeho vlajkou zmírňující opatření nebo omezení používání určitého lovného zařízení jako prostředku k minimalizaci – a pokud možno vyloučení – úlovků mořských savců nebo mořských plazů uvedených v přílohách II a IV směrnice o stanovištích a druhů mořských ptáků, na které se vztahuje směrnice o ptácích.

Podle článku 12 téhož nařízení může dotčený členský stát stanovit uzavřené oblasti nebo jiná ochranná opatření na ochranu určitých citlivých stanovišť nebo zranitelných mořských ekosystémů ve vodách podléhajících jeho svrchovanosti nebo jurisdikci.

7.1.3. **Vnitrostátní opatření podle jiných předpisů**

Jiná nařízení mohou členským státům umožnit, aby za určitých podmínek přijaly technická opatření ve vodách podléhajících jejich svrchovanosti nebo jurisdikci, nebo která se týkají jejich plavidel.

Například čl. 7 odst. 2 nařízení o Středozemním moři umožňuje členským státům vymezit ve svých teritoriálních vodách národní chráněné rybolovné oblasti za účelem ochrany a řízení živých vodních zdrojů nebo zachování či zlepšení stavu mořských ekosystémů z hlediska ochrany.

Ustanovení čl. 19 odst. 2 téhož nařízení jim umožňuje stanovit vnitrostátní plány řízení pro určité druhy rybolovu v teritoriálních vodách, které mohou zahrnovat opatření ke zvýšení selektivity lovných zařízení, snížení výmětů nebo omezení intenzity rybolovu.

7.2. **Opatření, která mohou členské státy navrhnout k přijetí EU (regionalizace)**

Podle čl. 11 odst. 2 a 3 nařízení o SRP, pokud mají ostatní členské státy přímý zájem na řízení rybolovu, na který mají mít dopad ochranná opatření v lokalitách sítě Natura 2000 jednoho členského státu, mohou dotčené členské státy předložit Komisi společné doporučení obsahující nezbytná ochranná opatření.

Komise je zmocněna přijímat tato opatření prostřednictvím aktů v přenesené pravomoci, aby se vztahovala na rybářská plavidla všech členských států ([117]). Osvědčené postupy při přípravě společných doporučení podle článku 11 nařízení o SRP jsou uvedeny v příslušných pokynech ([118]).

Pracovní dokument útvarů Komise o stanovení ochranných opatření v rámci společné rybářské politiky pro lokality sítě Natura 2000 a pro účely rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí.

Tento dokument vypracovaly útvary Komise po konzultaci s odborníky z členských států a příslušnými zúčastněnými stranami.

Jeho cílem je stanovit osvědčené postupy, pokud jde o prvky, které mají členské státy zohlednit při přípravě společných doporučení za účelem přijetí ochranných opatření podle nařízení o SRP.

Cílem je pomoci jim splnit jejich povinnosti vyplývající z:

— Článku 6 směrnice o stanovištích

— Článku 4 směrnice o ptácích

— Čl. 13 odst. 4 rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí

([117]) Například viz nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/118 ze dne 5. září 2016, kterým se stanoví opatření pro zachování rybolovu za účelem ochrany mořského prostředí v Severním moři C/2016/5549 (Úř. věst. L 19, 25.1.2017, s. 10) a nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/117 ze dne 5. září 2016, kterým se stanoví opatření pro zachování rybolovu za účelem ochrany mořského prostředí v Baltském moři a zrušuje nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2015/1778 C/2016/5562 (Úř. věst. L 19, 25.1.2017, s. 1).

([118]) SWD(2018) 288 final. Pracovní dokument útvarů Komise o stanovení ochranných opatření v rámci společné rybářské politiky pro lokality sítě Natura 2000 a pro účely rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí.

Vysvětluje pravidla a postupy pro předložení společného doporučení členských států, které Komisi umožní přijmout ochranná opatření prostřednictvím aktu v přenesené pravomoci podle čl. 11 odst. 2 a 3 nařízení o SRP.

Dokument je k dispozici zde ve všech jazycích: https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD(2018)288&lang=cs

Podle nařízení o technických opatřeních mohou členské státy navrhnout opatření, která má EU přijmout a která se vztahují na širší mořskou oblast, než jsou lokality sítě Natura 2000, a která mohou, aniž by byly dotčeny plány péče o tyto lokality, rovněž pomoci zajistit, aby členské státy dodržovaly článek 6 směrnice o stanovištích a článek 4 směrnice o ptácích.

Podle čl. 15 odst. 2 nařízení o technických opatřeních je Komise zmocněna přijímat akty v přenesené pravomoci (na základě společného doporučení předloženého v souladu s článkem 18 nařízení o SRP) za účelem změny, doplnění, zrušení nebo odchylky od technických opatření uvedených v přílohách tohoto nařízení. Tato opatření zahrnují uzavřené nebo omezené oblasti, omezení používání lovných zařízení nebo zmírňující opatření ke snížení náhodných úlovků citlivých druhů.

Článek 19 téhož nařízení rovněž umožňuje uzavírání v reálném čase ve spojení s ustanoveními týkajícími se zajištění ochrany citlivých druhů, což je možnost, kterou lze provést skrze regionalizaci. Komise musí tyto akty v přenesené pravomoci přijímat na základě společného doporučení předloženého členskými státy, které mají přímý zájem na řízení, s přihlédnutím k nejlepším dostupným vědeckým doporučením. Členské státy musí předložit vědecké důkazy na podporu přijetí těchto opatření. Komise může požádat Vědeckotechnický a hospodářský výbor pro rybářství (VTHVR) o posouzení společných doporučení. V článku 21 jsou podrobně popsána ochranná opatření, která mohou být zahrnuta do společných doporučení.

Ochranná opatření přijatá skrze regionalizaci v rámci SRP se budou často týkat opatření v oblasti rybolovu, jejichž účelem je zlepšení stavu stanovišť, stanovišť druhů nebo znovuobnova těchto stanovišť. Proto mohou být tato opatření v lokalitách sítě Natura 2000 stejná jako opatření vyžadovaná nařízením o obnově přírody ([119]). V tomto případě se použijí ustanovení tohoto nařízení. To zahrnuje požadavek poskytnout veškeré relevantní informace o těchto opatřeních v národních plánech obnovy a plně využívat nástroje stanovené v SRP. Členské státy, které připravují národní plány obnovy, musí s ohledem na lhůty stanovené v článku 5 nařízení o obnově přírody ([120])včas zahájit konzultace s ostatními členskými státy, které mají přímý zájem na řízení, jehož se tato opatření dotýkají, a dále s příslušnými poradními sbory podle čl. 18 odst. 2 nařízení o společné rybářské politice, aby bylo možné se včas dohodnout na případných společných doporučeních a předložit je. Za tímto účelem musí členské státy do národního plánu na obnovu přírody rovněž zahrnout odhadovaný harmonogram konzultací a předložení společných doporučení. Členské státy musí předložit společná doporučení týkající se ochranných opatření nezbytných k dosažení cílů stanovených v článku 5 nařízení o obnově přírody nejpozději 18 měsíců před příslušnou lhůtou pro cíle stanovené pro roky 2030, 2040 a 2050.

V některých členských státech může být lokalita sítě Natura 2000 vymezena na kontinentálním šelfu ([121]) s nad ním ležícími mezinárodními vodami. Vzhledem k tomu, že se uplatňují pravidla SRP, mohou být v případech, kdy je k ochraně těchto lokalit nezbytné řídit rybolovné činnosti při dně, přijata opatření pro řízení rybolovu s ohledem na zkoumání a využívání usazených živých mořských zdrojů ([122]) v souladu s těmito pravidly, jak je uvedeno v kapitole 7, podle potřeby. Taková opatření mohou rovněž vycházet z příslušných regionálních organizací pro řízení rybolovu nebo vyžadovat spolupráci s nimi.

([119]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1991 ze dne 24. června 2024 o obnově přírody a o změně nařízení (EU) 2022/869 PE/74/2023/REV/1 (Úř. věst. L, 2024/1991, 29.7.2024).

([120]) Článek 5 o obnově mořských ekosystémů nařízení (EU) č. 2024/1991.

([121]) Viz články 77, 192, 193 a 194 Úmluvy OSN o mořském právu (UNCLOS).

([122]) Viz čl. 77 odst. 4 úmluvy UNCLOS, který odkazuje na „živé organismy, které náleží mezi přisedlé druhy, tj. organismy, které ve stavu, kdy je možno je lovit, buď nehybně spočívají na dne mořském, nebo pod ním anebo jsou neschopní se přemísťovat jinak než ve stálém fyzickém kontaktu s mořským dnem nebo podzemím“.

7.3. **Sdílená odpovědnost členských států**

Vzhledem k cíli sítě Natura 2000, kterým je umožnit zachování přírodních stanovišť a stanovišť druhů, které jsou v zájmu Společenství, pokud jde o zachování nebo obnovu příznivého stavu z hlediska ochrany v rámci jejich přirozeného areálu rozšíření, a vzhledem k povinnosti loajální spolupráce podle Smlouvy, která platí i mezi členskými státy ([123]), mají členské státy společnou odpovědnost za ochranu lokalit sítě Natura 2000. To znamená, že ačkoli primární odpovědnost za ochranu lokality nese členský stát, v němž se lokalita nachází, ostatní členské státy musí spolupracovat a přijmout opatření, pokud je tato spolupráce nezbytná pro splnění právních požadavků směrnice o stanovištích a směrnice o ptácích a pro dosažení jejich cílů.

Pokud jde o opatření pro řízení rybolovu, jako je postup podle článku 18 nařízení o SRP, musí členské státy při formulování společných doporučení vzájemně spolupracovat. Komise musí spolupráci mezi členskými státy usnadnit, a pokud je to nutné, zajišťuje mimo jiné možnost získat vědecký příspěvek od příslušných vědeckých subjektů. Zejména pokud je určité opatření podle vědeckých důkazů považováno členským státem, který je inicioval, za nezbytné pro dosažení cílů ochrany, musí členské státy konstruktivně spolupracovat na dosažení dohody ohledně tohoto opatření s cílem dodržet článek 6 směrnice o stanovištích a článek 4 směrnice o ptácích a splnit povinnost loajální spolupráce podle čl. 4 odst. 3 SFEU.

8. **Opatření mimo společnou rybářskou politiku vztahující se na rybářská plavidla**

Vnitrostátní opatření, která se netýkají řízení rybolovu, ale vztahují se na všechna plavidla, mohou být zavedena orgány členského státu za účelem snížení určitých dopadů na stanoviště nebo druhy, jako jsou střety kytovců s plavidly, dopady nepůvodních druhů nebo podmořský hluk. Mohla by například regulovat kotvení plavidel, aby se zabránilo negativním dopadům na útesy nebo podmořské louky s porostem posidonie mořské (*Posidonia*). Mohla by také regulovat rychlost plavidel nebo používání světel, včetně vymezení oblastí, kterým je třeba se vyhnout, aby se zabránilo střetům nebo snížil dopad podmořského hluku na kytovce a dopad světel plavidel na mořské ptáky. Dalším možným opatřením je vymezení oblastí, kterým se má námořní doprava vyhýbat. Tato opatření se mohou vztahovat na všechna plavidla, včetně rybářských.

Mezinárodní námořní organizace (IMO) může rovněž přijmout opatření vztahující se na rybářská plavidla a chránící mořské ekosystémy, jako jsou opatření týkající se řízení balastových vod a biologického znečišťování, jejichž cílem je zabránit zavlékání nepůvodních druhů. Členské státy mohou navrhnout, aby IMO zavedla taková opatření, která by jim pomohla dodržet článek 6 směrnice o stanovištích a článku 4 směrnice o ptácích. V závislosti na rozsahu navrhovaných opatření a jejich dopadu na běžnou námořní dopravu a v souladu se směrnicí 2002/59/ES ([124]) může být nutné takové návrhy IMO předkládat prostřednictvím EU.

Příklad opatření nespadající do oblasti působnosti SRP, která se vztahují na rybářská plavidla

Společnost Transport Malta vydala upozornění pro námořníky, jejichž cílem je chránit ohroženého buřňáka středomořského (*Puffinus yelkouan)* omezením námořních činností v blízkosti devíti lokalit v rámci sítě Natura 2000 na Maltě a ostrově Gozo.

Upozornění byla vydána na základě partnerství s organizací BirdLife Malta, která realizovala projekt LIFE Arċipelagu Garnija ([125]). Díky oznámením pro námořníky se okolo těchto míst vytvářejí nárazníkové zóny a omezuje použití osvětlení a hluk z plavidel, jejich kotvení a provoz.

Bližší informace jsou uvedeny v příloze 8.

9. **Přílohy: Příklady**

Upozornění: Příklady uvedenými v přílohách není dotčeno úplné a včasné splnění příslušných povinností podle směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích.

([123]) Čl. 4 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie; viz také např. rozsudek Soudního dvora ze dne 22. března 1983, Komise Evropských společenství vs. Francouzská republika, C-42/82, EU:C:1983:88, bod 36.

([124]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/59/ES ze dne 27. června 2002, kterou se stanoví kontrolní a informační systém Společenství pro provoz plavidel a kterou se zrušuje směrnice Rady 93/75/EHS (Úř. věst. L 208, 5.8.2002, s. 10).

([125]) https://webgate.ec.europa.eu/life/publicWebsite/project/LIFE14-NAT-MT-000991/life-arcipelagu-garnija-securing-the-maltese-islands-for-the-yelkouan-shearwater-puffinus-yelkouan.

Příloha 1

Stanovení specifických cílů ochrany pro jednotlivé mořské lokality sítě Natura 2000 podle směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích

i) **Příklady z Irska**

Byl vypracován seznam atributů týkajících se rozlohy stanoviště, rozšíření stanoviště a rozšíření společenstva s příslušnými cíli, aby byl z hlediska ochrany zachován příznivý stav písečných břehů, jež jsou trvale mělce zaplaveny mořskou vodou (stanoviště 1110) v lokalitě sítě Natura 2000 Blackwater Bank SAC (IE0002953) v Irsku ([126]).

Cíle ochrany pro: zvláštní oblast ochrany Blackwater Bank [002953]			
1110 Písečné břehy trvale mělce zaplavené mořskou vodou			
Udržet příznivý stav ochrany písečných břehů, které jsou trvale mělce zaplavené mořskou vodou v oblasti ZOO Blackwater Bank, která je definována následujícím seznamem atributů a cílů:			
Atribut	Opatření	Cíl	Poznámky
Rozloha stanoviště	Hektary	Trvalá rozloha stanoviště je stabilní nebo se zvětšuje, je vystavena přirozeným procesům, viz mapa 3.	Rozloha stanoviště byla odhadnuta na 7 310 ha pomocí admiralitní mapy Carnsore Point to Wicklow Head (č. 1787-0)
Rozšíření stanovišť	Výskyt	Rozložení písečných břehů je stabilní nebo se zvětšuje v závislosti na přírodních procesech, viz mapa 3.	Rozložení je stanoveno na základě admiralitní mapy Carnsore Point to Wicklow Head (č. 1787-0).
Rozšíření společenstva	Hektary	Zachování následujících typů společenstev v přirozeném stavu: písek s komplexem společenstev *Nephtys cirrosa* a *Bathyporeia elegans*, viz mapa 4.	Pravděpodobná velikost plochy osídlené společenstvem byla vyvozena z bentických průzkumů provedených v roce 2005 (Roche et al., 2007) a v roce 2012 (Aquafact, 2012). Další podrobnosti naleznete v podpůrném námořním dokumentu.

Za účelem zachování příznivého stavu útesů z hlediska ochrany (stanoviště 1170) v lokalitě ZOO Slyne Head Islands (IE0000328) v Irsku byl vypracován seznam atributů týkajících se rozšíření, rozlohy stanoviště a struktury společenstva spolu se souvisejícími cíli ([127]).

Cíle ochrany pro: zvláštní oblast ochrany (ZOO) Slyne Head Islands [000328]			
1170 Útesy			
Zachování příznivého stavu útesů v ZOO Slyne Head Islands, které je definováno následujícím seznamem atributů a cílů:			
Atribut	Opatření	Cíl	Poznámky
Rozložení	Výskyt	Rozložení útesů je stabilní nebo se zvětšuje v závislosti na přírodních procesech, viz mapa 3.	Rozložení bylo zjištěno na základě průzkumu podmořských útesů v roce 2010 (Aquafact, 2011) a terénních pozorování v roce 2012.

([126]) Zdroj: https://www.npws.ie/sites/default/files/protected-sites/conservation_objectives/CO002953.pdf.
([127]) Zdroj: https://www.npws.ie/sites/default/files/protected-sites/conservation_objectives/CO000328.pdf.

Atribut	Opatření	Cíl	Poznámky
Rozloha stanoviště	Hektary	Trvalá rozloha stanoviště je stabilní nebo se zvětšuje, je vystavena přirozeným procesům, viz mapa 3.	Rozloha stanoviště byla odhadnuta na 1 418 ha na základě průzkumu podmořských útesů z roku 2010 (Aquafact, 2011) a terénních pozorování z roku 2012.
Struktura společenstva	Biologické složení	Zachování následujících typů společenstev v přirozeném stavu: komplex exponovaných subtidálních společenstev útesů; společenstvo s převahou řas *Laminaria* a obnažený podmořský útes s ostnokožci a společenstvem inkrustujících řas, viz mapa 4.	Na základě průzkumu podmořských útesů z roku 2010 (Aquafact, 2011) a terénních pozorování z roku 2012.

Za účelem zachování příznivého stavu tuleně koželozubého z hlediska ochrany ve zvláštní oblasti ochrany (ZOO) Slyne Head Islands (IE000328) v Irsku byl sestaven následující seznam atributů a cílů ([128]).

Cíle ochrany pro: zvláštní oblast ochrany (ZOO) Slyne Head Islands [000328]			
1364 Tuleň koželozubý *Halichoerus grypus*			
Zachovat příznivý stav tuleně koželozubého ve zvláštní oblasti ochrany (ZOO) Slyne Head Islands, což je definováno následujícím seznamem atributů a cílů:			
Atribut	Opatření	Cíl	Poznámky
Přístup k vhodnému stanovišti	Počet umělých překážek	Areál rozšíření druhu v lokalitě by neměl být omezován umělými překážkami pro účely využívání lokality, viz mapa 5.	Další podrobnosti naleznete v podpůrném námořním dokumentu.
Reprodukční chování	Místa rozmnožování	Zachování míst rozmnožování v přirozeném stavu, viz mapa 5.	Atribut a cíl vychází ze základních znalostí irských hnízdních populací, z přehledu údajů Summerse (1983), Lyonse (2004), Ó Cadhla et al. (2005), z komplexního hnízdního průzkumu v roce 2005 (Ó Cadhla et al., 2008) a z nepublikovaných záznamů agentur National Parks a Wildlife Service. Další podrobnosti naleznete v podpůrném námořním dokumentu.
Chování při přepeřování	Místa přepeřování	Zachování míst, kde dochází k přepeřování, v přirozeném stavu, viz mapa 5.	Atribut a cíl vychází ze základních znalostí irských populací, z přehledu údajů Ó Cadhla et al. (2006), z národního průzkumu přepeřování (Ó Cadhla a Strong, 2007) a z nepublikovaných záznamů agentur National Parks a Wildlife Service. Další podrobnosti naleznete v podpůrném námořním dokumentu.

([128]) Zdroj: https://www.npws.ie/sites/default/files/protected-sites/conservation_objectives/CO000328.pdf.

Atribut	Opatření	Cíl	Poznámky
Chování při odpočinku	Místa odpočinku	Zachování míst odpočinku v přirozeném stavu, viz mapa 5.	Atribut a cíl na základě přehledu údajů z Lyons (2004), Cronin et al. (2004), Ó Cadhla et al. (2005) a nepublikovaných záznamů agentur National Parks a Wildlife Service. Další podrobnosti naleznete v podpůrném námořním dokumentu.
Vyrušování	Úroveň dopadu	Lidské činnosti by měly probíhat v míře, která nebude mít nepříznivý vliv na populaci kuželozubých v dané lokalitě.	Další podrobnosti naleznete v podpůrném námořním dokumentu.

ii) **Příklad z Belgie**

Cíle ochrany přijaté v roce 2022 pro lokalitu sítě Natura 2000 Vlaamse Banken v Belgii ([129]).

Cíle	
1	Prostorový rozsah typu stanoviště 1110 se výrazně nemění
1.1	Prostorový rozsah a rozšíření fyzických stanovišť 2. úrovně EUNIS (písčitobahnitá až bahnitá, bahnitopísčitá až písčitá a štěrková s obsahem sedimentu) kolísá ve vztahu k referenčnímu stavu popsanému v „Počátečním posouzení“ (systém řízení znalostních zdrojů) – v rámci rozpětí se stanovenými mezemi přesnosti stávajících distribučních složek
1.2	Prostorový rozsah a rozšíření společenstva mlžů *A. alba* je zachován
2	Zachování nebo posílení funkce mělkých písečných břehů jako míst chovu rybího potěru a ryb.
2.1	Výskyt a hustota nedospělých platýsů, jako je platýs velký (*Pleuronectes platessa*) a jazyk mořský (*Solea solea*), v pobřežní zóně se udržuje nebo zvyšuje.
3.	Nepůvodní druhy uvedené do prostředí v důsledku lidské činnosti se vyskytují v množství, které nevyvolává změny v ekosystému.
3.1	Zamezuje se zavádění nových nepůvodních druhů makrofauny a makroflóry (> 1mm) člověkem, které vyvolávají změny v ekosystému.
4	Četnost výskytu ohrožených druhů se zvyšuje
4.1	Poměr bentických R-stratégů a K-stratégů (na úrovni druhů) se snižuje
4.2	Počet K-stratégů (na úrovni druhů) se zvyšuje
4.3	Existuje pozitivní trend v průměrné hustotě dospělých jedinců (nebo četnosti výskytu) vybraných dlouhověkých a/nebo pomalu se rozmnožujících druhů a hlavních strukturních skupin bentických druhů v blátivých až bahnitých píscích a čistých jemných až štěrkovitých píscích
5	Bentický ekosystém poskytuje dostatek potravy pro vyšší trofické úrovně
6	Ekologická kvalita bentického stanoviště s výskytem biotopu mlžů *Abra alba* je zachována
6.1	Index kvality bentického ekosystému stanovovaný pomocí příslušného nástroje (BEQI) je minimální hodnotou 0,60 pro každé vyskytující se společenstvo

([129]) Belgische Staat. 2022. Instandhoudingsdoelstellingen voor het Belgische deel van de Noordzee – Habitat – en Vogelrichtlijn – Herziening 2022. Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, DG Leefmilieu, Brussel, België: 27 stran.

6.2	Bioturbační potenciál (BPc), ukazatel pro hodnocení fungování bentického ekosystému, má pro společenstvo *A. alba* v druhé polovině roku minimální hodnotu 0,60 (stanovena postupem BEQI).
7	Autonomnímu vývoji shluků *L. conchilega* není zamezeno
7.1	3D struktury vytvořené *L. conchilega* jsou zachovány
7.2	Hustota druhů vázaných na útesy *L. conchilega* (např. *Eumida sanguinea, Pariambus typicus, Microprotopus maculatus* a *Phyllodoce* spp.) nevykazuje klesající trend
8	Povrch přirozeně se vyskytujících tvrdých substrátů je přinejmenším zachován
8.1	U štěrkových náplav by poměr povrchu tvrdého substrátu (konkrétně povrchu osídleného epifaunou tvrdého substrátu) k povrchu měkkého sedimentu (konkrétně povrchu na tvrdém substrátu, který brání rozvoji fauny substrátu) neměl v předem definovaných testovacích zónách vykazovat negativní trend
9	Ve štěrkových náplavách dochází k obnově přirozenějších bentických společenstev
9.1	Došlo k nárůstu druhového bohatství v rámci taxonů typicky vázaných na tvrdé substráty (konkrétně Porifera, Cnidaria, Bryozoa, Polychaeta, Malacostraca, Maxillopoda, Gastropoda, Bivalvia, Echinodermata a Ascidiacea)
9.2	Zvýšila se četnost výskytu nebo medián hustoty dospělých nebo vyzrálých kolonií alespoň poloviny nejdůležitějších a dlouhověkých druhů ve štěrkových náplavách: původní ústřice jedlá *(Ostrea edulis)*, slávka*jedlá (Mytilus edulis)*, surmovka vlnitá *(Buccinum undatum)*, laločnice prstnatá *(Alcyonium digitatum*), vzpřímené houby (např. houba okatá *(Haliclona oculata*)) a vzpřímené mechovky (např. mořský kerblík (druh *Alcyonidiu*) a keřnatěnka lístkovitá *(Flustra foliacea)*)
9.3	U větších bentických druhů dochází k nárůstu mediánu velikosti těla: Surmovka vlnitá *(Buccinum undatum)* a pavoučí krabi (druh Majidae)
9.4	Zvyšuje se počet a velikost útesů s písečnými rournatci *(Sabellaria spinulosa*) a počet shluků trojhranných rournatců *(Pomatoceros (Spirobranchus) triqueter*). – Typ 1
9.5	Dochází k obnově štěrkových náplav jako míst pro tření sledě obecného (*Clupea harengus*) a míst, kde rejnoci a žraloci kladou vajíčka

iii) **Příklad z Řecka**

Cíle ochrany pro typ přírodního stanoviště luk s porostem *posidonie mořské (Posidonion oceanicae*) (1120) v NISOS GYAROS KAI THALASSIA ZONI SCI-SPA (GR4220033) ([130]).

Parametr	Měrná jednotka	Cíl	Specifické zaměření
Povrch	Hektary	199,4	Údržba
Strategie růstu oddenků (v hloubce 15 m)	% plagiotropních oddenků	< 10 %	Údržba
Hloubka spodní hranice rozložení	Metry	≥ 35	Údržba
Pokrytí louky (v hloubce 15 m)	% celkové plochy stanoviště	> 80 %	Údržba
Dynamika (stabilita, rozsah, zmenšování) louky v dolní části areálu rozšíření	Typologie spodní hranice rozdělení louky	Pokročilé	Údržba
Index zachování (v hloubce 15 m)	Index (Index zachování – CI)	> 0,9	Údržba
Hustota louky (v hloubce 15 m)	Výhonky na m^2	> 500	Údržba

([130]) Vládní věstník: Série II, č. 1807/22.3.2023.

iv) **Příklad z Bulharska**

Parametry pro stanovení specifických cílů ochrany druhu *Puffinus yelkouan* v lokalitě BG0002077 Bakerlata ([131])**.**

Parametr	Jednotka	Cílová hodnota	Doplňující informace	Specifické cíle ochrany pro danou lokalitu
Populace: Velikost migrující populace	Počet kusů:	Nejméně 20 kusů	Cílová hodnota je stanovena na základě údajů ze SFÚ a údajů z aplikace eBird. Množství jedinců prolétajících během migrace je velmi závislé na povětrnostních podmínkách. Výskyt druhu v oblasti je během migrace nepravidelný.	Udržení počtu migrujících jedinců v oblasti na minimálně 20 díky zachování potravních stanovišť
Stanoviště druhu: oblast vhodných potravních stanovišť druhu	Ha	Nejméně 21 110	Tento druh se živí v Burgaském zálivu. Stanoveno na základě % podílu stanoviště N01 – Mořské lokality a zátoky. Rozloha oblasti v lokalitě je 21 110 ha.	Zachování a údržba typů stanovišť v lokalitě na ploše alespoň 21 110 ha.
Stanoviště druhu: ekologický stav vodních útvarů se stanovišti druhů při použití biologického prvku kvality „Ryby“ podle rámcové směrnice o vodě	pětistupňová stupnice ekologického stavu	1 – Vysoká/ 2 – Mírné nebezpečí.	Na ryby se vztahují studie podle rámcové směrnice o vodě, které používají biologický prvek kvality „Ryby“. Ekologický stav vodních útvarů podle prvku biologické kvality „Ryby“ se hodnotí na pětistupňové škále: Ekologický stav 1 – Velmi dobrý 2 – Dobrý 3 – Dostačující 4 – Nedostačující 5 – Špatný Monitorování vnitřních a pobřežních vod provádí ředitelství povodí oblasti Černého moře každoročně na stanovených monitorovacích místech.	Udržení a/nebo zlepšení ekologického stavu vodních útvarů s vhodnými stanovišti pro tyto druhy na hodnotách 2 – dobrý nebo 1 – velmi dobrý.

([131]) Další informace naleznete zde: https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/Natura2000ProtectedSites.

Příloha 2

Zapojení zúčastněných stran do stanovování opatření pro řízení rybolovu

Spoluvytváření mořské rezervace společně s drobnými rybáři v chráněné mořské oblasti (CHMO) Cap d'Agde, Francie

Chráněná mořská oblast (CHMO) Cap d'Agde je lokalita sítě Natura 2000 v Lvím zálivu v jižní Francii. Rozkládá se na ploše 6 152 hektarů a zahrnuje různá stanoviště v zájmu společenství, jako jsou podmořské louky s porostem posidonie mořské, korálové útesy, infralitorální skály, měkké substráty a podvodní vulkanické skalní plošiny. Obavy se objevily kvůli ohrožení biologické rozmanitosti parku, klesajícím úlovkům ryb a konfliktům mezi rybáři a potápěčskými centry ohledně využívání mořského prostoru. Tyto problémy zdůraznily potřebu lepších ochranných opatření a zřízení mořské rezervace. Posílení ochrany stanovišť podpořilo také monitorování lokality sítě Natura 2000 prostřednictvím různých ukazatelů. Správci sítě Natura 2000 a místní zúčastněné strany, včetně drobných rybářů a rekreačních skupin, proto společně vytvořili mořskou rezervaci, která byla označena jako oblast s omezeným rybolovem neboli „Cantonnement de pêche“.

Cílem seminářů a rozhovorů s drobnými rybáři bylo pochopit jejich očekávání, shromáždit údaje o rybolovných činnostech a posoudit jejich ochotu podílet se na řízení rybolovu v rámci chráněné mořské oblasti (CHMO).

Současně tým CHMO stanovil pět ukazatelů (ekologických, sociálních, ekonomických a řídících) pro vymezení umístění rezervace. Na základě údajů od rybářů a map mořských stanovišť vypracovali správci CHMO různé scénáře pro mořskou rezervaci. Ty byly vyhodnoceny na základě dříve definovaných ukazatelů.

Navrhované scénáře byly představeny všem profesionálním rybářům z Agde na setkání, na kterém se potvrdila poloha a hranice rezervace.

Po stanovení výchozího obvodu mořské rezervace ve spolupráci s rybáři se týmy CHMO zapojily do dalšího upřesňování projektu společně s místními zúčastněnými stranami, včetně potápěčských center, sdružení rekreačních rybářů, společností zabývajících se rekreačním rybolovem a asociace podvodního spearfishingu. S potápěčským sektorem proběhly ještě i dodatečné konzultace, neboť navrhovaná rezervace zahrnovala i korálové potápěčské lokality. Po těchto diskuzích správci vymodelovali konečný obvod, který řídící výbor lokality sítě Natura 2000 na pobřeží Agathoise schválil.

Konečným schváleným scénářem rezervace je pětiúhelník o rozloze 310 hektarů, který chrání 46 % korálových stanovišť v chráněné mořské oblasti a zahrnuje přísně chráněnou oblast se zákazem rybolovu, potápění, kotvení a používání drapáků.

Příloha 3

Dohled a sledování rybolovných činností

Integrovaný systém dálkového dohledu pro ostrov Gyaros na Kykladách, Řecko

Na řeckém ostrově Gyaros byl nainstalován inovativní a integrovaný systém dálkového dohledu určený k boji proti nelegálnímu rybolovu. Organizace WWF Greece vyvinula a provozovala systém v letech 2015 až 2022 ve spolupráci s příslušnými přístavními úřady a s využitím nejmodernějších technologií.

Hlavním cílem systémů je zlepšit dohled nad chráněnou mořskou oblastí (CHMO) Gyaros, konkrétně nad okolní tříMílovou mořskou zónou. Systém podporuje orgány odpovědné za správu CHMO a regulační a donucovací orgány a zajišťuje tak dodržování platných právních předpisů a souvisejících omezení. Systém je vybaven radarovou technologií a v reálném čase detekuje podezřelou aktivitu a poskytuje podrobné informace o rychlosti plavidla, kurzu a – v případě aktivace identifikačních zařízení – o typu a totožnosti plavidla.

Systém dálkového dohledu se skládá z několika infrastrukturních prvků instalovaných na klíčových místech. Patří mezi ně vrchol ostrova Gyaros, „anténový park“ na ostrově Syros, sídlo Ústřední řídicí jednotky pro chráněné oblastí v Egejském moři (PAMU) a sídlo Přístavní správy ostrova Syros.

V nejvýše položené části ostrova Gyaros se nachází hlavní pozorovací jednotka, která je usazena na střeše vojenského bunkru. Tato jednotka sestává z radaru SIMRAD, infračervené vojenské kamery EOD-100 s vysokým rozlišením a vysílače, který přenáší signály na Syros. V anténním parku na ostrově Syros zachycuje přijímač signál z ostrova Gyaros a přenáší jej do hlavní kanceláře PAMU pro oblast Egejského moře, kde pracovníci dozoru dostávají upozornění v reálném čase, což zajišťuje rychlou reakci na případná porušení předpisů.

Na základě memoranda o spolupráci mezi Ministerstvem pro životní prostředí a energetiku, Ministerstvem pro námořní záležitostí a ostrovní politiku a organizací WWF Greece převzala od roku 2024 vlastnictví a správu systému Agentura pro přirozené prostředí a změnu klimatu (NECCA).

Příloha 4

Uplatňování ochranných opatření v oblasti rybolovu k ochraně útesů a písečných břehů, Baltské moře

V německé výlučné ekonomické zóně (EEZ) v Baltském moři byly vymezeny tyto ZOO na ochranu typů stanovišť „písečné břehy trvale mělce zaplavené mořskou vodou“ (1110) (písečné břehy) a/nebo útesy (1170): Fehmarnská úžina, Kadetský příkop, západní břeh Rønne, Adlerské podloží a Pomořanský záliv s břehem Odry.

V souladu s čl. 4 odst. 4 směrnice o stanovištích je Německo po zápisu lokalit na seznam Společenství povinno co nejdříve, nejpozději však do šesti let, provést nezbytná ochranná opatření, aby zajistilo zachování nebo obnovení příznivého stavu druhů a stanovišť z hlediska ochrany.

Jedním z nejdůležitějších cílů ochrany v ZOO v německé EEZ je zachovat a obnovit téměř přírodní podmínky pro bentická společenstva, pro která jsou charakteristické zejména dlouhověké druhy.

Německá zpráva o stavu ochrany druhů a stanovišť chráněných podle směrnice o stanovištích za vykazované období 2013–2018 ukázala, že přírodní stanoviště typu „Písečné břehy“ (1110) a „Útesy“ (1170) v mořské biogeografické oblasti Baltského moře se nacházejí v nepříznivém stavu z hlediska ochrany. Opatření v oblasti řízení rybolovu jsou proto jen částí toho, co je nutné k dosažení cílů ochrany těchto lokalit a ke zlepšení stavu ochrany stanovišť.

Podle směrnice o stanovištích je nejdůležitějším nástrojem pro dosažení příznivého stavu z hlediska ochrany přírodních stanovišť typu „Útesy“ a „Písečné břehy“ zlepšení stavu přírodních stanovišť ve vymezených ZOO. Jelikož se komerční rybolov ve výlučné ekonomické zóně řídí společnou rybářskou politikou, musí být opatření na zachování zdrojů v souladu s čl. 6 odst. 1 směrnice o stanovištích prováděna jako řídicí opatření podle článků 11 a 18 nařízení o SRP.

K provedení čl. 6 odst. 1 a 2 směrnice o stanovištích vydalo Německo v září 2017 vyhlášky o chráněných oblastech a následně vypracovalo specifické plány péče pro jednotlivé oblasti s opatřeními k regulaci lidských činností v chráněných oblastech, např. těžby písku a štěrku, větrných elektráren a lodní dopravy, s cílem dosáhnout příznivého stavu ochrany chráněných prvků z hlediska ochrany. Tyto plány řízení byly vypracovány v rámci vnitrostátního koordinačního procesu a vstoupily v platnost v únoru 2022, zatímco územní plán námořních prostor pro německou výlučnou ekonomickou zónu byl přijat v roce 2021. Plán zajišťuje chráněná území v rámci územního plánování, což je rovněž velmi důležité pro provádění Rámcové směrnice o mořském prostředí.

V souladu s články 11 a 18 nařízení o SRP byla v roce 2022 navržena následující opatření pro řízení rybolovu na ochranu přírodních stanovišť typu 1110 „Písečné břehy“ a 1170 „Útesy“ v ZOO v německé EEZ v Baltském moři:

1) Fehmarnská úžina, ZOO: Celoroční vyloučení rybolovu pomocí mobilních kontaktních zařízení dotýkajících se dna v oblastech písečných břehů a útesů za účelem ochrany stanovišť typu 1110 „Písečné břehy“ a 1170 „Útesy“.

2) Kadetrinne, ZOO: Celoroční vyloučení rybolovu pomocí mobilních kontaktních zařízení dotýkajících se dna v oblastech útesů za účelem ochrany stanoviště typu 1170 „Útesy“.

3) Westliche Rönnebank, ZOO: Celoroční vyloučení rybolovu pomocí mobilních kontaktních zařízení dotýkajících se dna v celé oblasti ZOO za účelem ochrany stanoviště typu 1170 „Útesy“.

4) Adlergrund, ZOO: Celoroční vyloučení rybolovu pomocí mobilních kontaktních zařízení dotýkajících se dna v celé oblasti ZOO za účelem ochrany stanovišť typu 1110 „Písečné břehy“ a 1170 „Útesy“.

5) Pommersche Bucht mit Oderbank, ZOO: Celoroční vyloučení rybolovu pomocí mobilních kontaktních zařízení dotýkajících se dna v oblastech útesů za účelem ochrany stanoviště typu 1110 „Písečné břehy“.

Vyloučené zóny byly navrženy tak, aby byly před negativními dopady mobilních kontaktních zařízení dotýkajících se dna chráněny nejen chráněné typy bentických stanovišť, ale také přilehlé oblasti a oblasti mezi strukturami (např. Fehmarnská úžina, Kadetský příkop).

Tato opatření pro řízení rybolovu navržená Německem byla základem pro jednání s ostatními členskými státy, které mají zájem na řízení příslušného rybolovu, s cílem dohodnout se na společném doporučení podle čl. 11 odst. 3 nařízení o SRP.

Formální proces byl zahájen prvním zasedáním dne 6. dubna 2022 a po řadě zasedání a konzultací Poradního sboru pro Baltské moře byl návrh přijat skupinou na vysoké úrovni BALTFISH dne 22. srpna 2022. Dne 7. září 2022 předložila skupina BALTFISH společné doporučení, v němž navrhuje opatření na ochranu rybolovu k částečné ochraně ZOO Fehmarnská úžina, Kadetrinne a Pommersche Bucht mit Oderbank a celé lokality Westliche Rönnebank a Adlergrund v německé výlučné ekonomické zóně.

Po předložení tohoto společného doporučení jej v listopadu 2022 posoudil VTHVR ([132]) a dospěl k závěru, že návrh představuje pozitivní iniciativu, která zajistí zvýšenou ochranu útesů a písečných břehů v dotčených oblastech.

Komise změnila nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/117 ([133]), kterým se stanoví ochranná opatření v některých oblastech Baltského moře, aby zavedla nová opatření navržená Německem.

([132]) Vědeckotechnický a hospodářský výbor pro rybářství (VTHVR) – zpráva ze 71. plenárního zasedání (STECF-PLEN-22-03). Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2023, doi:10.2760/016673, JRC132078.

([133]) Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/117 ze dne 5. září 2016, kterým se stanoví opatření pro zachování rybolovných zdrojů za účelem ochrany mořského prostředí v Baltském moři a kterým se zrušuje nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2015/1778 (Úř. věst. L 19, 25.1.2017, s. 1).

Příloha 5

Posouzení rizika dopadu komerčních rybolovných činností na druhy a stanoviště v mořských lokalitách sítě Natura 2000

1. **Posouzení rizik rybolovných činností zhoršujících stav mořských stanovišť a majících dopad na cíle ochrany v rámci sítě Natura 2000 (Francie)**

V roce 2014 požádalo francouzské ministerstvo životního prostředí společnost PatriNat ([134]) o koordinaci projektu, který by posoudil citlivost francouzských (pevninských) bentických stanovišť na antropogenní tlaky a využil odborné znalosti širší vědecké komunity. Metodický rámec pro hodnocení citlivosti mořských stanovišť, terminologie, jednotky pro stanoviště a tlak, jakož i pokyny k použití výsledných hodnocení byly uvedeny v metodické zprávě zveřejněné v roce 2019 ([135]).

Metodika byla vyvinuta tak, aby poskytovala standardizované výsledky a byla konzistentní s jinými rovnocennými evropskými metodikami na podporu posouzení rizik/zranitelnosti v místním, regionálním, národním a mezinárodním měřítku, včetně hodnocení podle rámcových směrnic o stanovištích a mořské strategii a podle Úmluvy o ochraně mořského prostředí severovýchodního Atlantiku (OSPAR).

Hlavním cílem této metody je posoudit rizika, která představují komerční činnosti v oblasti mořského rybolovu pro přírodní stanoviště v zájmu Společenství (a stanoviště druhů), která byla označena jako lokality sítě Natura 2000, a to s ohledem na problémy na místní úrovni a jejich důsledné řešení v celostátním měřítku.

Analýza umožňuje zjistit, do jaké míry komerční rybolovné činnosti v mořích ovlivňují cíle ochrany lokalit sítě Natura 2000, a stanovit priority potřebných opatření. Analýza nabízí řadu výstupů, včetně údajů o rybolovných činnostech a stanovištích, map a zpráv. Metodika se provádí ve dvou krocích.

Krok 1: Kvalifikace rizika zhoršení stavu mořských stanovišť v zájmu Společenství

Posouzení rizika zhoršení stavu mořských stanovišť vychází z několika parametrů souvisejících s rozmístěním a citlivostí stanovišť, jakož i s rozmístěním a typy rybolovných činností v lokalitě sítě Natura 2000. Přístup k posouzení rizik spočívá v geografickém překrývání (v GIS) tří úrovní informací v měřítku lokality sítě Natura 2000:

1) rozšíření bentických stanovišť v zájmu Společenství v lokalitě sítě Natura 2000;

2) popis rybolovných činností a souvisejících tlaků v rámci lokality sítě Natura 2000;

3) identifikace interakcí mezi rybolovnými činnostmi a stanovišti v zájmu Společenství v dané lokalitě.

Interakce mezi komerčními rybolovnými činnostmi a mořskými stanovišti v zájmu Společenství jsou určeny stanovením pravděpodobnosti vystavení stanoviště – ve smyslu citlivosti – tlakům vyvolaným lovným zařízením pomocí geoprostorové analýzy. Matice rizika zhoršení stavu stanoviště se získá integrací matice citlivosti bentických stanovišť (stanovená Národním přírodopisným muzeem v roce 2016) a matice fyzikálních tlaků vyvolaných lovnými zařízeními, stanovené ústavem IFREMER v roce 2019).

V analýze je pět úrovní citlivosti stanoviště integrováno se čtyřmi úrovněmi tlaku, který činnost vyvolává, což vede ke čtyřem možným úrovním rizika (žádné, nízké, střední a vysoké riziko).

Krok 2: Kvalifikace rizika ohrožení cílů ochrany lokality sítě Natura 2000

Pokud výsledky kroku 1 kvalifikují riziko jako střední nebo vysoké, jsou následně integrovány s místními ekologickými parametry a místními parametry týkajícími se komerčních rybolovných činností.

Stupeň významu každého stanoviště definovaný v plánu péče o lokalitu (Documents d'objectifs – DOCOB) odráží význam lokality sítě Natura 2000 pro dosažení příznivého stavu stanoviště z hlediska ochrany, a proto musí být v místních parametrech konkrétně zohledněn. Pro lepší zhodnocení místních souvislostí se berou v úvahu další parametry, které se vybírají podle dostupných údajů, koordinovaně a na základě odborného názoru.

([134]) https://www.patrinat.fr/
([135]) https:/www.natura2000.fr/analyse-risque-natura-2000-peche-professionnelle.

A konečně, pokud analýza dospěje k závěru, že existuje vysoké nebo střední riziko ohrožení cílů ochrany lokality, pak jsou účinky pravděpodobně významné, takže příslušné orgány musí navrhnout k přijetí řídicí opatření, zejména regulační opatření.

2. Společná metodika posouzení dopadu rybolovu na mořské lokality sítě Natura 2000 (skupina odborníků na mořské prostředí)

V roce 2012 byl na základě příslušných metodik v regionálních mořích vypracován společný přístup EU k posuzování dopadu rybolovu na mořské lokality sítě Natura 2000, který byl projednán v expertní skupině Komise pro mořské prostředí. Umožňuje správcům lokalit stanovit priority a zaměřit úsilí na regulaci rybolovných činností, které mají potenciální dopad na lokality sítě Natura 2000. Tento přístup zahrnuje přezkoumání dostupných relevantních informací s cílem kategorizovat potenciální dopady a související možnosti řízení. Metodika se provádí ve dvou krocích (obrázek 2):

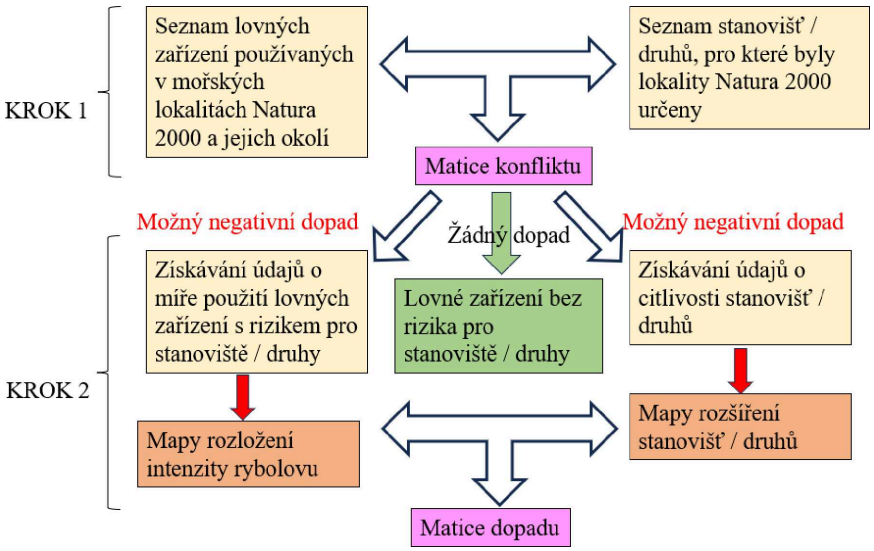

Obrázek 2. Metodický protokol pro posouzení dopadu rybolovu na mořské lokality sítě Natura 2000.

Krok 1: Kvalitativní posouzení dopadu

Minimálními informacemi potřebnými k posouzení dopadů rybolovných činností na mořské lokality sítě Natura 2000 je seznam:

a) všech stanovišť/druhů, pro které je mořská lokalita sítě Natura 2000 určena, tj. stanoviště uvedená v příloze I, druhy uvedené v příloze II směrnice o stanovištích a v příloze I směrnice o ptácích, jakož i pravidelně se vyskytujících stěhovavých ptáků. Seznam lze získat ze standardních formulářů údajů sítě Natura 2000.

b) lovných zařízení používaných v mořských lokalitách sítě Natura 2000 a v jejich blízkosti, která by mohla mít na tyto lokality dopad.

Pro sestavení konfliktních matic se používají dva výše uvedené seznamy, jeden pro stanoviště (tabulka 1) a druhý pro druhy (tabulka 2). U každého stanoviště/druhu, pro které/který byla lokalita sítě Natura 2000 určena, by měly matice uvádět, zda by na ně mohl mít jednotlivý typ lovného zařízení negativní dopad, přestože matice neuvádějí rozsah dopadu nebo jeho významnost, ale pouze přítomnost nebo nepřítomnost konfliktu.

Na základě těchto dvou matic je možné vybrat takové typy zařízení, které by mohly mít na konkrétní stanoviště/druhy v lokalitách sítě Natura 2000 negativní dopady. Pouze toto zařízení a tato stanoviště/druhy budou dále zkoumány v kroku 2.

Tabulka 1 Hypotetický příklad matice konfliktu pro stanoviště, pro která byla lokalita určena

Stanoviště v zájmu EU	Lovné zařízení						
	Vlečná síť pro lov při dně	Pelagická vlečná síť:	Vlečná síť vlečená pomocí výložníku	Vlečný drapák	Žábrová síť	Dlouhé lovné šňůry	atd.
1110 Písečné břehy trvale mělce zaplavené mořskou vodou							
1120 Dna s porostem posidonie mořské *(Posidonia)*							
1150 Pobřežní laguny							
atd.							

Tabulka 2 Hypotetický příklad matice konfliktu pro druhy, pro které byla lokalita určena.

Druhy v zájmu EU	Vedlejší úlovky z lovných zařízení							Další účinky		
	Vlečná síť pro lov při dně	Pelagická vlečná síť:	Vlečná síť vlečená pomocí výložníku	Vlečný drapák	Žábrová síť	Dlouhé lovné šňůry	atd.	Vyčerpání potravy	Vyrušování	Výmět
Caretta caretta										
Tursiops truncatus										
Calonectris diomedea										
atd.										

Krok 2: Polokvantitativní hodnocení dopadů

Nezbytnými informacemi pro provedení tohoto kroku jsou informace o rozšíření stanovišť a druhů a jejich stanovišť (pro něž byla daná lokalita určena) a o rozšíření rybolovné činnosti v lokalitách sítě Natura 2000. Konkrétně:

1. Prostorové a časové rozložení stanovišť/druhů.

   Shromážděné informace by měly pokud možno obsahovat následující údaje:

   — ekologické potřeby stanovišť (včetně typických druhů stanovišť) a druhů, pro něž byla lokalita určena;

   — specifické cíle ochrany pro každý z prvků, pro které je lokalita určena;

   — popis prostorového a časového rozšíření stanovišť (včetně typických druhů pro tato stanoviště) a druhů, pro něž byla daná lokalita určena;

— údaje o stanovištích/druzích, včetně stavu a příznivého stavu z hlediska ochrany a statusu;

— důležitost lokality ve vnitrostátním a biogeografickém regionu pro ochranu příslušných stanovišť/druhů;

— údaje o populaci druhů a o využívání lokality jednotlivými druhy k aktivitám, jako je hledání potravy, rozmnožování atd.;

— nesnášenlivost, obnovitelnost a následná citlivost stanoviště/populace druhu na vyrušování rybolovem.

Na základě shromážděných informací by měly být vypracovány souhrnné formuláře s popisem konkrétních stanovišť/druhů nebo skupin druhů a mapy rozšíření stanovišť citlivých na rybolovný tlak uvnitř mořské lokality sítě Natura 2000 a rozšíření populací druhů. V případě potřeby by měly být vypracovány také mapy využívání lokality jednotlivými druhy v různých ročních obdobích.

2. Prostorové a časové rozložení intenzity a intenzity rybolovu

Pro každý typ lovného zařízení označený v předchozí fázi by měly být shromážděny prostorové a časové údaje o intenzitě rybolovu v lokalitách sítě Natura 2000 alespoň za předchozí tři roky. V praxi to znamená, že se používají lodní deníky a u větších plavidel automatické indikátory polohy (např. systémy sledování plavidel – VMS).

Je třeba zdůraznit, že prostorové a časové rozložení celkového objemu rybolovu v lokalitách sítě Natura 2000 by mělo zahrnovat všechna plavidla, tj. jak s automatickými indikátory polohy (zařízení pro satelitní sledování), tak bez nich, patřící k vnitrostátním a mezinárodním loďstvům působícím v těchto oblastech.

Na základě shromážděných informací by měly být vytvořeny mapy rozložení intenzity rybolovu (definované jako intenzita rybolovu na jednotku plochy za jednotku času) v každé mořské lokalitě sítě Natura 2000 během různých ročních období (zima, jaro, léto, podzim). Měly by být rovněž vytvořeny kumulativní mapy vztahující se k celkové intenzitě rybolovu během všech čtyř ročních období.

Údaje o prostorovém a časovém rozložení rybolovných činností a souvisejících tlaků by měly být kombinovány s prostorovými údaji o stanovištích a rozšíření druhů a s časovými údaji o biologickém cyklu druhů, které jsou v zájmu EU. Překryvné analýzy určí potenciální konfliktní/nekonfliktní zóny ve vztahu k vymezeným hranicím lokalit sítě Natura 2000 (přítomnost/nepřítomnost konfliktu). Budou vytvořeny různé mapy konkrétně pro jednotlivé typy stanovišť/druhy. V další fázi se posoudí, zda existují potenciální konflikty mezi cíli ochrany přírody a využíváním oblasti.

3. Citlivost stanovišť/populací druhů na rybolovný tlak

Analýza citlivosti stanovišť a druhů na různé aspekty rybolovného tlaku by měla být provedena tam, kde existují potenciální konflikty mezi cíli ochrany a využíváním oblasti (tj. rybolov se prostorově a časově překrývá s oblastmi rozšíření příslušných stanovišť a druhů).

Vazba mezi výsledků analýzy konfliktů a posouzení citlivosti stanovišť/druhů, které by mohly být negativně ovlivněny, umožní posoudit citlivost stanovišť/druhů a seřadit je podle skutečné míry narušení rybolovem. Hodnocení dopadu rybolovu na stanoviště/druhy by mělo být provedeno na základě odborného posouzení jako kombinace intenzity rybolovu a citlivosti a mělo by zohledňovat stav ochrany příslušných stanovišť/druhů. Za tímto účelem by mohly být pořádány *ad hoc* odborné semináře.

Pro každou lokalitu sítě Natura 2000 by měla být vyplněna komplexní matice dopadu, včetně pořadí dopadu a popisu typu dopadu, pro každé stanoviště/druh, které jsou v potenciálním konfliktu s rybolovnými činnostmi.

3. **Přehled možných interakcí a dopadů komerčních metod rybolovu na mořská stanoviště a druhy chráněné podle směrnice EU o stanovištích**

V roce 2014 byl připraven další dokument, který byl projednán ve skupině odborníků na mořské prostředí a který přispěl ke kvalitativnímu posouzení požadovanému pro krok 1 a první fázi kroku 2 „Společné metodiky pro posuzování vlivu rybolovu na mořské lokality sítě Natura 2000“ (viz příloha 5.2). Nabízí přehled interakcí, tlaků a dopadů komerčních metod rybolovu na mořská stanoviště a druhy sítě Natura 2000 (ve skupinách), shrnuje citlivost stanovišť a druhů sítě Natura 2000 na různé metody rybolovu a poskytuje přehled jejich zranitelnosti. Je třeba poznamenat, že tato zpráva byla v době svého zveřejnění výběrovým přehledem, a nikoli přezkumem dopadů všech typů lovných zařízení na všechna evropská mořská stanoviště a druhy. Je třeba také poznamenat, že se jedná o pokračující oblast výzkumu s probíhajícími mezinárodními studiemi a pravidelnými publikacemi.

K přípravě shrnutí byly použity recenzované a zdroje šedé literatury zabývající se:

1) potenciálními fyzikálními, chemickými a biologickými tlaky spojenými s různými metodami rybolovu,

2) interakcí prvků sítě Natura 2000 s těmito tlaky,

3) možnou zranitelností stanovišť a druhů chráněných v lokalitách sítě Natura 2000 v důsledku používání konkrétních lovných zařízení.

Tyto informace by měly být upřesněny s ohledem na vnitrostátní aspekty (např. nejvýznamnější druhy rybolovu nebo případné úpravy lovných zařízení) a členské státy je mohou použít pro krok 2 – přípravu matic dopadu rybolovu na konkrétní lokality a prvky sítě Natura 2000.

Kumulativní účinky jsou specifické pro danou lokalitu, a proto nebyly v obecných maticích zohledněny. Citlivost není v tomto dokumentu přímo hodnocena ani kvantifikována, proto pro přesnější posouzení zranitelnosti v jednotlivých lokalitách bude nakonec nutné provést posouzení citlivosti stanovišť.

Dokument obsahuje tabulky, které obsahují kontrolní seznam možných dopadů různých metod rybolovu na stanoviště a druhy sítě Natura 2000. Některé nebo všechny tyto druhy a stanoviště se mohou vyskytovat na konkrétních místech a případný význam výsledných dopadů bude záviset na citlivosti stanoviště a druhu, jakož i na místních podmínkách, včetně jeho obnovitelnosti a rozmanitosti v rámci typů stanovišť. Tyto úvahy znamenají, že je nezbytné provést analýzu dopadů na konkrétní lokalitu, aby bylo možné podpořit jakýkoli návrh na řízení, ačkoli pokud existují přesvědčivé důkazy o tom, že poškození určeného prvku zařízením/činností je celoplošné, nemusí být další posouzení nutné.

Z matic vyplývá, že mořská stanoviště a druhy sítě Natura 2000 jsou potenciálně zranitelné řadou fyzikálních, chemických a biologických tlaků spojených s různými metodami rybolovu (viz tabulka 3 a 4). V případě pravděpodobné interakce je ve většině případů známo, že stanoviště nebo druh jsou citlivé na metodu rybolovu/tlak. V případě možné interakce mohou být v některých případech nebo na určitých místech či v určitých situacích zranitelné. Existují také interakce, které jsou považovány za nepravděpodobné nebo u nichž v současné době není k dispozici dostatek informací pro vyvození jakéhokoli závěru. Tyto tabulky mohou členské státy použít při posuzování rybolovných činností, které mohou mít nepříznivý vliv na stanoviště a druhy chráněné v mořských lokalitách sítě Natura 2000.

Tabulka 3 Matice shrnující potenciální zranitelnost stanovišť sítě Natura 2000 různými metodami rybolovu.

			Písečné břehy	Dna s porostem posidonie mořské (*Posidonia*)	Ústí řek do moře (estuária)	Bahnitá a písečná stanoviště	Pobřežní laguny	Velké mělké zálivy a zátoky	Útesy	Podmořské struktury vytvořené unikajícími plyny	Boreální baltské úzké zátoky	Jeskyně zcela nebo částečně pod mořskou hladinou
TŘÍDA LOVNÉHO ZAŘÍZENÍ	SKUPINA LOVNÉHO ZAŘÍZENÍ	TYP LOVNÉHO ZAŘÍZENÍ										
Drapáky	Drapáky	Lodní drapáky										
		Mechanizovaný/ sací drapák										
Vlečné sítě	Vlečné sítě pro lov na dně	Vlečná síť s rozpěrnými deskami										
		Zdvojená vlečná síť s rozpěrnými deskami										
		Párová vlečná síť										
		Vlečná síť vlečená pomocí výložníku										
	Pelagické vlečné sítě	Pelagická vlečná síť s rozpěrnými deskami										
		Pelagická párová vlečná síť										

TŘÍDA LOVNÉHO ZAŘÍZENÍ	SKUPINA LOVNÉHO ZAŘÍZENÍ	TYP LOVNÉHO ZAŘÍZENÍ	Písečné břehy	Dna s porostem posidonie mořské (*Posidonia*)	Ústí řek do moře (estuária)	Bahnitá a písečná stanoviště	Pobřežní laguny	Velké mělké zálivy a zátoky	Útesy	Podmořské struktury vytvořené unikajícími plyny	Boreální baltské úzké zátoky	Jeskyně zcela nebo částečně pod mořskou hladinou
Háčky a šňůry	Pruty a šňůry	Ruční šňůry a udice s prutem (ručně ovládané)										
		Vlečné šňůry										
	Dlouhé lovné šňůry	Unášené dlouhé lovné šňůry										
		Nástražné dlouhé lovné šňůry										
Lapadla	Lapadla	Vrše a lapadla										
		Vězence s obručí										
		Stabilní odkryté lapadlové sítě										
Sítě	Sítě	Třístěnné tenatové sítě										
		Stavitelná tenatová síť na chytání ryb za žábry										
		Unášená síť										
Nevody	Kruhové zátahové sítě	Košelkový nevod										
		Kruhové sítě typu Lampara										
	Nevody	Skotský nevod										
		Zakotvený nevod										
		Párový nevod										
		Pobřežní a lodní nevod										

Pravděpodobná zranitelnost	
Možná zranitelnost	
Nepravděpodobná zranitelnost	
Omezené informace	

Pravděpodobné: je známo, že stanoviště je ve většině případů zranitelné metodou rybolovu
Možné: stanoviště může být v některých případech nebo na určitých místech či za určitých okolností zranitelné metodou rybolovu

Tabulka 4 Matice shrnující potenciální ohroženost druhů/skupin druhů sítě Natura 2000 různými metodami rybolovu.

			Kytovci		Tuleni				Želvy		Ryby					Mořští ptáci, pematá zvěř a brodiví ptáci
			Svinucha obecná	Delfín skákavý	Tuleň kuželozubý	Tuleň obecný	Tuleň kroužkovaný	Tuleň středomořský	Kareta obecná	Kareta obrovská	Jeseter (jaderské moře a Atlantský oceán)	Síh ostrorypý	Mihule (mořská, říční)	Sledovité ryby (placka pomořanská, placka skvrnitá, síh kaspický, pontský, černomořský, azovský)	Hlaváč Canestriniho	
TŘÍDA LOVNÉHO ZAŘÍZENÍ	SKUPINA LOVNÉHO ZAŘÍZENÍ	TYP LOVNÉHO ZAŘÍZENÍ														
Drapáky	Drapáky	Lodní drapák														
		Mechanizovaný / sací drapák														
Vlečné sítě	Vlečné sítě pro lov na dně	Vlečná síť s rozpěrnými deskami														
		Zdvojená vlečná síť s rozpěrnými deskami														
		Párová vlečná síť														
		Vlečná síť vlečená pomocí výložníku														
	Pelagické vlečné sítě	Pelagické vlečné sítě s rozpěrnými deskami														
		Pelagická párová vlečná síť														
Háčky a šňůry	Pruty a šňůry	Ruční šňůry a udice s prutem (ručně ovládané)														
		Vlečné šňůry														
	Dlouhé lovné šňůry	Unášené dlouhé lovné šňůry														
		Nástražné dlouhé lovné šňůry														
Lapadla	Lapadla	Vrše a lapadla														
		Vězence s obručí														
		Stabilní odkryté lapadlové sítě														

			Kytovci		Tuleni				Želvy		Ryby					
			Svinucha obecná	Delfín skákavý	Tuleň kuželozubý	Tuleň obecný	Tuleň kroužkovaný	Tuleň středomořský	Kareta obecná	Kareta obrovská	Jeseter (jaderské moře a Atlantský oceán)	Sih ostrorypý	Mihule (mořská, říční)	Sleďovité ryby (placka pomořanská, placka skvrnitá, sleď kaspický, pontský, černomořský, azovský)	Hlavač Canestriniho	Mořští ptáci, pernatá zvěř a brodiví ptáci
TŘÍDA LOVNÉHO ZAŘÍZENÍ	SKUPINA LOVNÉHO ZAŘÍZENÍ	TYP LOVNÉHO ZAŘÍZENÍ														
Sítě	Sítě	Třístěnné tenatové sítě														
		Stavitelná tenatová síť na chytání ryb za žábry														
		Unášená síť														
Nevody	Kruhové zátahové sítě	Košelkový nevod														
		Kruhové sítě typu Lampara														
	Nevody	Skotský nevod														
		Zakotvený nevod														
		Párový nevod														
		Pobřežní a lodní nevod														

Pravděpodobná zranitelnost	
Možná zranitelnost	
Nepravděpodobná zranitelnost	
Omezené informace	

Pravděpodobné: je známo, že stanoviště je ve většině případů zranitelné metodou rybolovu
Možné: stanoviště může být v některých případech nebo na určitých místech či za určitých okolností zranitelné metodou rybolovu

Příloha 6

Uplatňování opatření k zamezení poškozování útesových struktur rybolovnými činnostmi, Baltské moře

Členské státy jsou odpovědné za zajištění příznivého stavu z hlediska ochrany určených mořských stanovišť a druhů ve své příslušné síti Natura 2000 a za přijetí vhodných opatření, aby se zabránilo zhoršování stavu přírodních stanovišť a stanovišť druhů, jakož i vyrušování druhů, pro které byla lokalita Natura 2000 určena.

V Dánsku jsou hlavní ustanovení článku 6 směrnice o stanovištích týkající se ochrany a správy lokalit Natura 2000 prováděna jednotlivými odvětvími, tj. příslušným orgánem odpovědným za provádění nezbytných opatření stanovených prostřednictvím plánů péče o lokality sítě Natura 2000. Dánské ministerstvo pro výživu, zemědělství a rybolov je odpovědným orgánem za formulování předpisů v oblasti rybolovu, jakož i za kontrolu rybolovu a prosazování provedených řídících opatření. V červnu 2008 byl zákon o rybolovu změněn tak, aby obsahoval ustanovení směrnic o stanovištích ([136]).

Dánsko vyhlásilo 97 mořských lokalit Natura 2000 v dánských teritoriálních vodách v západní části Baltského moře, v oblasti Kattegat, Skagerrak a v Severním moři. Vymezení bylo provedeno v souladu se správním nařízením č. 408/2007 ([137]) a jeho následnými změnami, které určuje celkové cíle ochrany jako základ pro správu lokalit Natura 2000. Pro útesové struktury bylo vymezeno celkem 65 lokalit sítě Natura 2000 (kódy stanovišť: H1170 (Útesy) a H1180 („Podmořské struktury vytvořené unikajícími plyny“, známé také jako bublinové útesy).

V prosinci 2011 byly přijaty plány ochrany přírody pro lokality určené před rokem 2010 ([138]). Spolu s přijetím plánů byly tyto lokality rovněž vyhlášeny jako ZOO. V prosinci 2012 dánské ministerstvo životního prostředí zveřejnilo plány péče o lokality Natura 2000. Plány péče obsahují popis stanovišť a druhů, pro které byla lokalita určena, stávající stav z hlediska ochrany těchto stanovišť a druhů, možná ohrožení a opatření, která je třeba přijmout. Ve všech plánech péče o mořské lokality sítě Natura 2000 určené pro útesy by měla být přijata opatření týkající se rybolovných činností pomocí mobilními kontaktními zařízeními pro lov při dně.

Na jaře 2011 zahájilo Ministerstvo pro výživu, zemědělství a rybolov/Dánská agentura pro zemědělství a rybolov iniciativu na ochranu útesových struktur před rybolovnými činnostmi v lokalitách Natura 2000 nacházejících se v dánské části západního Baltského moře mezi základní linií a 12 námořními mílemi:

1) Munkegrund (kód lokality EU: DK00VA304)

2) Hatterbarn (kód lokality EU: DK00VA255)

3) Ryggen (kód lokality EU: DK00VA253)

4) Broen (kód lokality EU: DK00VA256)

5) Ertholmene (kód lokality EU: DK007X079)

6) Davids Banke (kód lokality EU: DK00VA308)

7) Bakkebrædt a Bakkegrund (kód lokality EU: DK00VA310).

Cílem návrhu bylo zajistit odpovídající ochranu určených útesových struktur před rybolovnými činnostmi, a tím přispět k povinnosti dosáhnout příznivého stavu z hlediska ochrany (neboť pro dánská mořská stanoviště dosud nebyly formulovány specifické cíle ochrany pro danou lokalitu) pro typy stanovišť s kódem H1170 v souladu s čl. 6 odst. 2 směrnice o stanovištích, který stanoví, že členské státy přijmou vhodná opatření, aby zabránily zhoršování stavu přírodních stanovišť a stanovišť druhů, jakož i vyrušování druhů, pro které byly tyto oblasti určeny. Podle plánů pro sedm lokalit sítě Natura 2000 jsou rybolovné činnosti pomocí mobilních kontaktních zařízení pro lov při dně uvedeny jako hrozba pro útesové struktury ([139]) a možná hrozba pro písečné břehy.

([136]) Zákon o rybolovu: https://www.retsinformation.dk/Forms/r0710.aspx?id=121218.
([137]) Správní nařízení č. 408 ze dne 1. května 2007: https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=13043.
([138]) Správní předpis č. 1114 ze dne 25. listopadu 2011: https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=139270.
([139]) Plány péče: http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Natura_2000_planer/Se_Planerne/

Stav útesových struktur v sedmi lokalitách byl vyhodnocen jako „nepříznivý“ z důvodu fyzického narušení a relativně vysokého obsahu živin ve vodním sloupci. Obecně se uznává, že rybolovná činnost pomocí mobilních kontaktních zařízení, která se dotýkají dna, má dopad na útesové struktury, a to jak z hlediska jejich fyzického narušení, tak z hlediska biologické rozmanitosti, která se na útesech vyskytuje.

Byl navržen zákaz rybolovných činností pomocí mobilních zařízeními, která se dotýkají dna, v oblastech zmapovaných jako útesy (kód stanoviště H1170). Útesové struktury zmapované v lokalitách sítě Natura 2000 by byly chráněny před dopadem rybolovné činnosti zavedením ochranných zón kolem útesových struktur, což znamená, že kolem zmapovaných útesových struktur by byla vytvořena 240metrová nárazníková zóna. Dánská agentura pro zemědělství a rybolov obdržela vědecké doporučení od Institutu pro vodní zdroje Dánské technické univerzity (DTU Aqua) ohledně vhodné metody, kterou je třeba použít.

Záměrem dánské vlády (iniciujícího členského státu) bylo přijmout opatření, tj. s ohledem na rybolovné činnosti vykonávané všemi plavidly, včetně rybářských plavidel plujících pod vlajkou jiných členských států EU. Za účelem uplatnění těchto opatření na všechna plavidla konzultovalo Dánsko jako členský stát, který je iniciátorem, v souladu s nařízením 1380/2013 o společné rybářské politice Německo a Švédsko ([140]), Poradní sbor pro Baltské moře, Mezinárodní radu pro průzkum moří (ICES) a Komisi, vnitrostátní rybářská sdružení/organizace a nevládní organizace.

V létě 2014 zahájilo Dánsko společně se Švédskem a Německem postup s cílem přijmout společné doporučení pro ochranná opatření v sedmi lokalitách sítě Natura 2000 v Kattegatu a třech lokalitách v Baltském moři. Dne 13. března 2015 předložily Dánsko, Německo a Švédsko společné doporučení pro opatření pro zachování rybolovných zdrojů za účelem ochrany útesových struktur v dánských lokalitách sítě Natura 2000 v Baltském moři. Komise toto společné doporučení přijala prostřednictvím aktu v přenesené pravomoci (nařízení v přenesené pravomoci 2017/117/EU) ([141]).

([140]) Švédsko a Německo disponují rybolovnými právy v dánské části západní části Baltského moře do vzdálenosti 12 námořních mil.

([141]) Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/117 ze dne 5. září 2016, kterým se stanoví opatření pro zachování rybolovných zdrojů za účelem ochrany mořského prostředí v Baltském moři a kterým se zrušuje nařízení v přenesené pravomoci(EU) 2015/1778 C/2016/5562 (Úř. věst. L 19, 25.1.2017, s. 1).

Příloha 7

Použití vhodného posouzení rybolovných činností

i) **Lov srdcovek jedlých v Irsku**

V zálivu Dundalk se nachází jak zvláště chráněná oblast (ZCHO IE0004026), tak i zvláštní oblast ochrany (ZOO IE0000455). Lov srdcovky jedlé *(Cerastoderma edule)* může potenciálně negativně ovlivnit stanoviště a vodní ptáky v ZOO a ZCHO zálivu Dundalk.

Výbor pro rybolov Místního poradního výboru Dundalk (LAC) vypracoval a předložil návrh plánu Natura pro rybolov v zálivu Dundalk na období 2021–2025. Tento návrh plánu Natura pro rybolov stanoví opatření pro řízení, která mají provádět majitelé plavidel s povolením k lovu srdcovky jedlé v zálivu Dundalk. Navazuje na předchozí pětileté plány. V tomto návrhu plánu Natura pro rybolov jsou stanoveny podmínky, za nichž lze provádět lov srdcovky jedlé, jako je minimální úroveň biomasy, pod kterou se loviště neotevřou, celkový přípustný odlov (TAC), ukončení rybolovu při dosažení minimální míry odlovu (aby se zabránilo nadměrnému vyčerpání) a ukončení rybolovu k 1. listopadu každého roku z důvodu ochrany přezimujících ptáků. Stanovil také provozní omezení pro účastníky rybolovu, jako je minimální velikost vykládky srdcovky jedlé, omezení celkového denního úlovku a specifikace lovného zařízení, které lze při rybolovu používat.

Návrh plánu Natura pro rybolov byl v březnu 2021 předložen ministrovi pro zemědělství, potravinářství a námořnictví, který rozhodl o potřebě odpovídajícího posouzení tohoto návrhu. S ohledem na pokyny Evropské komise a stávající judikaturu ministr rozhodl, že návrh plánu pro rybolov může mít významný vliv na lokality sítě Natura 2000, a proto bylo nutné provést odpovídající posouzení podle čl. 6 odst. 3 směrnice o stanovištích předtím, než se rozhodne, zda může být návrh plánu pro rybolov přijat.

Zprávu týkající se odpovídajícího posouzení vypracoval Námořní institut v souladu s nařízením Evropské unie (o ptácích a přírodních stanovištích) (mořské rybolovy) z roku 2013 (S.I. č. 290 z roku 2013). V této zprávě byly posouzeny potenciální ekologické vlivy navrhované v plánu na určená stanoviště a druhy v ZOO a ZCHO zálivu Dundalk. Zpráva zkoumala také potenciální účinky na lokalitu vyplývající z kombinace dvou druhů rybolovu (lov střenek a lov srdcovek jedlých).

Zpráva týkající se odpovídajícího posouzení a přílohy, včetně návrhu plánu Natura pro rybolov, byly zveřejněny v květnu 2021, kdy proběhla šestitýdenní veřejná konzultace. Kromě toho měl ministr pro bydlení, místní samosprávu a kulturní dědictví a ministr pro životní prostředí, klima a komunikace možnost vyjádřit se k návrhu plánu i hodnotící zprávě. V rámci veřejné konzultace bylo obdrženo pět podání. Dvě z nich podali rybáři, zatímco další tři organizace National Parks a Wildlife Service, Birdwatch Ireland a Irish Wildlife Trust. Námořní institut poskytl odpověď, v níž se podrobně zabýval příslušnými otázkami vznesenými v těchto podáních.

Nakonec v červenci 2021 ministr pro zemědělství, výživu a mořského prostředí s přihlédnutím ke zprávě týkající se odpovídajícího posouzení předložené Námořním institutem, k podnětům obdrženým v rámci veřejné konzultace a k odpovědi Námořního institutu na příslušné otázky vznesené v podnětech rozhodl, že plán Natura pro rybolov týkající se srdcovky jedlé (*Cerastoderma edule*) v zálivu Dundalk na období 2021–2025, ve znění upraveném jeho ministerstvem v souladu s čl. 6 odst. 2 nařízení S.I. č. 290 z roku 2013, neovlivní celistvost určených stanovišť a druhů v ZOO a SPA zálivu Dundalk, a upravený plán Natura pro rybolov přijal.

Pro více informací viz: http://www.fishingnet.ie/sea-fisheriesinnaturaareas/

ii) **Lov břitek v Nizozemsku**

Kustzóna Noordzee, Voordelta, Vlakte van de Raan a Westerschelde byly podle směrnice o stanovištích vyhlášeny jako zvláštní oblasti ochrany (ZOO). S výjimkou oblasti Vlakte van de Raan byly tyto oblasti určeny také podle směrnice o ptácích. Ochrana nizozemských lokalit sítě Natura 2000 se řídí zákonem o ochraně přírody ([142]). V plánech péče o tyto příslušné lokality sítě Natura 2000 je stanoveno, že rybolovné činnosti narušující dno podléhají povolení podle zákona o ochraně přírody.

([142]) Od ledna 2024 byl tento zákon nahrazen zákonem o životním prostředí a plánování.

Lov břitek (břitka atlantská, *Ensis leei*) je rybolovná činnost prováděná v nizozemské pobřežní oblasti. Lov břitek *(Ensis)* je činnost, která se provádí v kontaktu se dnem, zahrnuje sběr měkkýšů z ekosystému a spočívá v kontaktu s půdou mořského dna. Na základě toho nelze předem vyloučit, že by lov břitek *(Ensis)* v lokalitách sítě Natura 2000 Noordzee kustzone, Voordelta, Vlakte van de Raan a Westerschelde měl významný dopad na druhy a stanoviště v těchto lokalitách sítě Natura 2000.

Proto musely být před povolením této činnosti v odpovídajícím posouzení posouzeny její potenciální vlivy na celistvost těchto lokalit. Hodnocená činnost se týká pouze lovu břitek *(Ensis)* v oblastech, kde je tento druh rybolovu povolen. Přístup do některých oblastí v rámci lokalit sítě Natura 2000 je již omezen pro rybolovné činnosti týkající se břitek *(Ensis)* (mezi nimi je přibližně 25 % plochy lokality Noordzee kustzone sítě Natura 2000).

Lov břitek *(Ensis)* je považován za plán nebo projekt podle čl. 6 odst. 3 směrnice o stanovištích, který sám o sobě nebo společně s jinými projekty může mít významný vliv na cíle ochrany lokalit sítě Natura 2000. V souladu s čl. 6 odst. 3 by proto tato činnost měla podléhat odpovídajícímu posouzení jejích důsledků pro lokalitu s ohledem na cíle ochrany dané lokality. Povolení pro takovou činnost lze proto udělit pouze tehdy, pokud bylo provedeno odpovídající posouzení, jehož výsledkem je zjištění, že plán nebo projekt nepoškodí přírodní charakteristiky příslušných oblastí sítě Natura 2000. O povolení pro takový plán nebo projekt lze požádat na dobu šesti let. Po uplynutí této doby je třeba podat novou žádost o povolení, která bude podléhat příslušnému novému postupu posuzování.

Bylo vydáno osm licencí k lovu břitek *(Ensis)* v nizozemských vodách. Všichni držitelé licencí pro lov břitek *(Ensis)* jsou členy Coöperatieve Producentenorganisatie Nederlandse Vissersbond U.A. (CPO NVB). V posledních letech loví břitky *(Ensis)* čtyři plavidla. Poslední vhodné posouzení bylo vypracováno v roce 2018 pro licenční období 2019–2023 ([143]). Vzhledem k tomu, že tato doba platnosti povolení končí na konci roku 2023, byla připravena nová žádost o licenci a nové odpovídající posouzení.

V odpovídající posouzení vyhodnocovalo, zda by lov břitky *(Ensis)* mohl negativně ovlivnit cíle ochrany příslušných lokalit sítě Natura 2000. Toto posouzení se zabývalo účinky na celistvost dotčené lokality: Odpovídající posouzení se zaměřilo na možný dopad lovu břitky *(Ensis)* na kvalitu typu stanoviště H1110B (Písečné břehy trvale mělce zaplavené mořskou vodou), který se provozuje ve všech čtyřech oblastech sítě Natura 2000. Kvalita typu přírodního stanoviště je určena čtyřmi kvalitativními prvky typu přírodního stanoviště. Těmito prvky jsou: „typy vegetace“, „abiotická podmíněnost“, „typické druhy“ a „další znaky dobré struktury a funkce“.

Lov břitky *(Ensis)* může různými způsoby negativně ovlivnit celistvost lokalit sítě Natura 2000. Pro účely stanovení účinků lovu břitky *(Ensis)* na způsobilé druhy ptáků se jedná o možné účinky na kapacitu únosnosti oblasti v souvislosti s těmito druhy. U typů přírodních stanovišť by měl být zkoumán dopad na přítomnost a početnost typických druhů a na další znaky dobré struktury a funkce typů přírodních stanovišť. Narušení způsobené rybolovem může – ale nemusí – v konečném důsledku změnit početnost druhů vyskytujících se v oblasti odlovu. Pokud v důsledku rybolovu zmizí z oblasti odlovu druhy nebo se objeví nové, znamená to, že rybolov změnil rozmanitost druhů v oblasti a mohl také změnit složení biologického společenstva v oblasti. To, zda tyto nepřímé vlivy skutečně vznikají a zda je lze pozorovat, závisí jak na intenzitě a četnosti přímého dopadu rybolovu, tak na citlivosti a odolnosti dotčených druhů.

Byly zjištěny možné vlivy, které může mít lov břitky *(Ensis)* na přírodní charakteristiky oblastí sítě Natura 2000. Těmito vlivy jsou: narušení půdy, úhyn bentických živočichů a ryb v důsledku odlovu, vizuální narušení, narušení způsobené hlukem nad vodou, narušení způsobené hlukem pod vodou a změna koncentrací toxických látek a živin v důsledku emisí. Výsledkem tohoto posouzení bylo zjištění, že některé vlivy vyžadují další posouzení: vliv narušení půdy na kvalitu typu stanoviště H1110B a nepřímý vliv na kachny živící se měkkýši; vlivy úhynu bentických živočichů a ryb v důsledku odlovu na kvalitu typů stanovišť H1110B a na ptáky živící se měkkýši; vlivy vizuálního rušení na chráněné druhy ptáků.

([143]) https://puc.overheid.nl/natuurvergunningen/doc/PUC_763898_17/1/ (viz příloha 2).

Nakonec byl učiněn závěr, že v konkrétních oblastech (a s ohledem na oblasti, které jsou v současné době pro lov břitky *(Ensis)* uzavřeny, a dále na uložené podmínky) nemá lov břitky *(Ensis)* žádné významné důsledky pro přírodní charakteristiky lokalit sítě Natura 2000 Noordzee kustzone, Voordelta, Westerschelde a Saftinge a Vlakte van de Raan. To platí i při kumulaci vlivů a při posuzování cílů ochrany lokalit.

V roce 2024 schválilo nizozemské Ministerstvo pro zemědělství, přírodu a kvalitu potravin novou žádost o povolení k lovu břitky *(Ensis)* v lokalitách sítě Natura 2000 Noordzee kustzone, Voordelta, Westerschelde a Saeftinghe a Vlakte van de Raan.

Pro více informací viz:

https://puc.overheid.nl/natuurvergunningen/doc/PUC_763898_17/1/

Příloha 8

Opatření mimo společnou rybářskou politiku vztahující se na rybářská plavidla

Omezení pro námořníky z důvodu ochrany buřňáka středomořského, maltské souostroví

Na Maltských ostrovech žije přibližně 10 % celosvětové populace břehulí žlutokřídlých, mořských ptáků, kteří se vyskytují pouze v oblasti středního a východního Středomoří. Tento druh je uveden v příloze I směrnice o ptácích a na Červeném seznamu ohrožených druhů Mezinárodního svazu ochrany přírody (IUCN) je zařazen do kategorie „ohrožené“. Je chráněn několika mezinárodními dohodami o ochraně přírody i vnitrostátními právními předpisy.

Tito ohrožení mořští ptáci hnízdí od ledna do července v norách, jeskyních a příkrých útesech. Vzhledem k tomu, že jsou aktivní pouze v noci a mláďata zůstávají přes den v norách, lidé o nich při návštěvě lokalit nevědí. Proces rozmnožování je však nepříznivě ovlivněn, jakmile se k útesům přiblíží velké lodě, které způsobují hluk a světelné znečištění, nebo když vplují do jeskyní.

Orgán pro životní prostředí a zdroje (ERA) zavedl řadu omezení v souladu s rámcovými směrnicemi o ptácích, stanovištích a mořské strategii, jejichž cílem je chránit ohroženého buřňáka středomořského omezením námořních činností v blízkosti devíti lokalit v okolí Malty a ostrova Gozo. Těchto devět lokalit je: L-Irdum tal-Madonna, l-Aħrax tal-Mellieħa; Jeskyně Santa Marija, Comino; Cominotto; Ostrovy Svatého Pavla; Přírodní a historický park Majjistral; Miġra l-Ferħa; Modrá jeskyně, Żurrieq; Ta' Ċenċ, Gozo a Dwejra, Gozo.

Ředitelství pro dopravu v maltských přístavech a pro provoz jachet, ve kterých je informuje o omezeních ([144]). Upozornění byla vydána na základě partnerství s organizací BirdLife Malta, která realizovala projekt LIFE Arċipelagu Garnija ([145]). Ministerstvo pro životní prostředí, energetiku a podnikání se rovněž spojilo s projektem LIFE za účelem podpory revize politik v oblasti vnějšího osvětlení s mnohem větším důrazem na světelné znečištění v pobřežních a přírodních oblastech maltského souostroví.

Omezení vytvářejí kolem lokalit nárazníkové zóny, omezují používání světel a zvuků plavidel a v některých případech určují jejich maximální rychlost nebo minimální vzdálenost 100 m od útesu. Kotvení je povoleno pro rybářská a potápěčská plavidla.

Pro zvláště chráněnou oblast (ZCHO) Rdum tal-Madonna byla stanovena nárazníková zóna v délce přibližně 1,1 námořní míle od pobřeží. Jiná světla než ta, která jsou předepsána v Úmluvě o mezinárodních pravidlech pro zabránění srážkám na moři z roku 1972 (COLREG), musí být vypnuta a při pohybu podél tohoto úseku pobřeží není povolen žádný hlasitý hluk z plavidel kromě zvukových signálů předepsaných v Úmluvě o mezinárodních pravidlech pro zabránění srážkám na moři z roku 1972 (COLREG).

Nárazníková zóna je „zónou zákazu zastavení“ pro všechna plavidla kromě plavidel provádějících rybolovné činnosti. V souladu s článkem 4 nařízení o rybolovu (SL425.01) a nařízením Rady (ES) č. 1967/2006 jsou rybolovné činnosti v oblasti za použití silných světel (např. na kruhových pelagických sítích, typ „lampara“)) zakázány.

([144]) https://www.transport.gov.mt/include/filestreaming.asp?fileid=8435; https://www.transport.gov.mt/include/filestreaming.asp?fileid=9871.

([145]) https://birdlifemalta.org/arcipelagugarnija/.